

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนไชยพันธุ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยา
Factors affecting the efficiency of academic administration
Chaiphanphong Pittaya School, Phayao Province

นพกร คำมา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2567

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนไชยพันธุ์พงษ์พิทย จังหวัดพะเยา
Factors affecting the efficiency of academic administration
Chaiphanphong Pittaya School, Phayao Province

นพกร คำมา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก
ปีการศึกษา 2567

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ด้วยความกรุณาและช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผกาภรณ์ บุสสง อาจารย์ที่ปรึกษา และอาจารย์ ดร.พัชรียาพร ปัญญาอาจ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้คำปรึกษาในการดำเนินการศึกษาค้นคว้า และคอยให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะที่ดี

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.สุชาติ ใจภักดี อาจารย์ ดร.อินทิรา มุ่งเมือง อาจารย์ประจำสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูชาติ สุทธะ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา

ขอขอบคุณผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา อำเภอมืองพะเยา จังหวัดพะเยาทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย และให้ความอนุเคราะห์พื้นที่วิจัย ทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ในคณะวิทยาการจัดการ สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทความรู้ ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตลอดจนถึงให้กำลังใจ เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้สมบูรณ์ที่สุด และขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ ที่นี้ด้วย

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้เป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแด่คุณบิดา มารดา ตลอดจนคณาจารย์ผู้ประสาทความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

นพกร คำมา

ชื่อเรื่อง : ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา

ผู้วิจัย : นพกร คำมา

ชื่อปริญญา : ศีศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ผกาภรณ์ บุสบง

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ดร. พชรญาณพร ปัญญาอาจ

ปีที่สำเร็จการศึกษา : 2567

สถาบัน : สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยาของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ใช้บริการ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา ภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า 1) ปัจจัยด้านครูสอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า ครูตั้งใจสอนให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรม ครูมีบุคลิกภาพที่ดี การแต่งกายถูกระเบียบ และการพูดจาดี และวางตัวเหมาะสม 2) ปัจจัยด้านผู้เรียน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตดี มีวินัย ซื่อสัตย์ อดทน เสียสละ และรับผิดชอบ 3) ปัจจัยด้านผู้บริหาร มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก พบว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอยู่เสมอ และการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านการศึกษาของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบ ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และอายุต่างกัน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ, การบริหารงานวิชาการ, โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา

Title : Factors affecting the efficiency of academic administration
Chaiphanphong Pittaya School, Phayao Province

Author : Noppakorn Khamma

Degree : Master of Education (Educational Administration)

Advisor : Asst.Prof. Dr. Phakaphorn Butsabong

Co-Advisor : Dr. Patchareeyaporn Panyaarj

Graduated Year : 2024

Institute : Pacific Institute of Management Science

Abstract

The research on the factors affecting the efficiency of academic administration of Chaiphong Phitthaya School, Phayao Province, has the following objectives: 1) To study the level of academic administration efficiency of Chaiphong Phitthaya School, Phayao Province, 2) Compare personal factors with opinions regarding the efficiency of academic administration at Chaiphanphong Pittaya School, Phayao Province, among administrators, teachers, and service users of the school. The research instruments consisted of questionnaires, which the researcher created based on the conceptual framework from the study of theoretical concepts, documents, and related research. Data analysis was done by finding the mean and standard deviation.

Research Findings

1. Factors affecting the efficiency of academic administration at Chaiphanphong Pittaya School, Phayao Province were found to be rated at a high level overall. When analyzed by specific aspects. 1) Teacher-related factors were rated highly. Teachers were observed to be dedicated in teaching, providing guidance, assisting, and facilitating students in activities. They also exhibited good personality traits, proper attire, appropriate communication, and professional conduct. 2) Student-related factors were rated highly. Students were found to study happily, maintain good habits, physical and mental health, and demonstrate discipline, honesty, perseverance, selflessness, and responsibility. 3) Administrator-related factors were rated highly. The school was found to consistently organize activities to develop students' potential and provide full support for students' education.

2. The results of the comparison of opinions based on gender and educational levels of the respondents showed no significant differences, leading to the rejection of the initial hypothesis. However, opinions based on age were found to differ significantly at the 0.05 statistical level, leading to the acceptance of the hypothesis.

Keywords: Efficiency, Academic administration, Chaiphanphong Pittaya School

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย	3
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย	4
1.5 สมมุติฐานงานวิจัย	5
1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	6
1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา	8
2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ	12
2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพ	25
2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ	30
2.5 ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา	36
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินงานวิจัย	44
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	44
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	46
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล	46
3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	49
4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล	50
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	50
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	63
5.1 สรุปผลการศึกษา	63
5.2 อภิปรายผล	65
5.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษาในครั้งนี้	68
5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	69
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	77
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	78
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	83
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย	85
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม	89
ภาคผนวก จ การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	91
ประวัติผู้วิจัย	93

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ	50
4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายข้อ	52
4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านครูผู้สอน โดยภาพรวมและรายข้อ	54
4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านผู้เรียน โดยภาพรวมและรายข้อ	55
4.5 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา ในภาพรวม จำแนกตามเพศ	56
4.6 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา ในภาพรวม จำแนกตามอายุ	56
4.7 แสดงการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่แบบ Scheffe ด้านอายุ	57
4.8 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา ในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา	58
4.9 แสดงสรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย	59
4.10 แสดงผลการทดสอบสมมติฐาน	59
4.11 แสดงข้อความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา	61

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

5

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษาจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและเทคโนโลยี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารวิชาการ ซึ่งจัดเป็นงานหลักของการบริหารการศึกษาของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ ดังนั้น การบริหารวิชาการถือเป็นงานหลักของสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้า จำเป็นต้องมีระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ คุณภาพของการศึกษาจะดีหรือไม่เพียงใด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลคุณภาพของครู และการบริการวิชาการ ดังนั้น การบริหารวิชาการจึงเป็นงานสำคัญเป็นภารกิจหลักของบุคลากรทุกฝ่ายที่ต้องร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีความรู้ความเข้าใจเพื่อให้การจัดการศึกษาดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนถือเป็นหน่วยงานสำคัญที่มีบทบาทหลักในการจัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของประเทศและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เติบโตเป็นกำลังสำคัญของชาติที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ และคุณธรรม ตลอดจนมีจิตสำนึกของการเป็นพลเมืองที่ดีของไทยและพลโลก ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยภายใต้พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พร้อมทั้งมีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาและจำเป็นต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิตโดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียน ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก การวางแผนบริหารโรงเรียนในยุคปัจจุบันจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องจะต้องมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนาโรงเรียนของตนและรู้จักวางแผนยุทธศาสตร์ให้ครอบคลุม การบริหารงานทั้ง 4 ด้าน โดยมีงานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา โดยมีงานด้านอื่น ๆ เป็นส่วนสนับสนุนและส่งเสริมให้การดำเนินงานด้านวิชาการบรรลุผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารสถานศึกษาจึงมุ่งเน้นให้ทุกกิจกรรมสอดคล้องกับเป้าหมายหลัก นั่นคือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ซึ่งการบริหารงานวิชาการถือเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยให้เป้าหมายดังกล่าวเป็นจริง ดังที่ (พัชรินทร์ สมมุติ 2550, 1) ได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการว่า ถือเป็นหัวใจของโรงเรียนเป็นภารกิจหลักที่จะนำไปสู่การปฏิบัติเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับ

คุณภาพของผู้เรียนทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณรวมทั้งการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนเป็นหลัก

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานที่ต้องอาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับการพัฒนาองค์กร เพราะงานวิชาการถือเป็นงานหลักของโรงเรียน เพราะงานวิชาการถือเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปประยุกต์ใช้ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล ตลอดจนงานห้องสมุด นิเทศการศึกษา การวางแผนด้านการศึกษา รวมถึงการจัดประชุม อบรม และสัมมนาทางวิชาการ โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการศึกษาในระดับโรงเรียน ผู้บริหารต้องผลักดันคุณภาพทางวิชาการผ่านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน การพัฒนาทีมงานวิชาการในโรงเรียน และการนำกระบวนการบริหารที่ทันสมัยมาใช้ บนพื้นฐานของการเป็นผู้บริหารมืออาชีพที่พร้อมขับเคลื่อนภารกิจด้านวิชาการ การมีผู้นำทางวิชาการที่ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพมากขึ้น ทั้งในด้านการยกระดับศักยภาพของครูและการพัฒนาความสามารถของผู้บริหาร ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิผลทางวิชาการของโรงเรียน

โรงเรียนเอกชนมีระบบการบริหารที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและต้องการการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อผู้อื่น มีคุณธรรม จริยธรรม รักการเรียนรู้ และมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศ การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนเป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ทั้งยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่โดดเด่น โดยผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในช่วงปีการศึกษา 2563-2565 มีคะแนนเกินมาตรฐานระดับประเทศในทุกวิชา สะท้อนถึงความสำเร็จในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด แต่ทั้งนี้ ก็ขึ้นกับความพร้อมของโรงเรียนในการจัดการเรียนการสอน นักเรียนทุกคนได้รับความรู้อย่างทั่วถึง โดยการจัดการเรียนการสอนเนื่องจากความพร้อมของนักเรียนและโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่มีครูจำนวน ไม่เพียงพอและไม่ตรงกับกลุ่มสาระย่อมส่งผลต่อคุณภาพการสอนของครู ซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานวิชาการ อันเป็นเครื่องชี้ความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหาร โรงเรียนเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง จะต้องรับรู้เรื่องราวและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน เพื่อนำไปพัฒนาได้ตามเป้าหมายและให้เกิดประโยชน์อันสูงสุดแก่ผู้เรียน

ตามแนวคิดของ Mott (1972) ได้กล่าวไว้ว่าประสิทธิภาพของสถานศึกษาสามารถพิจารณาได้จาก 4 ด้านหลัก ได้แก่ 1. ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

ซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน 2. ความสามารถในการพัฒนาทัศนคติทางบวกในตัวนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีมุมมองที่ดีต่อการเรียนรู้และการใช้ชีวิต 3. ความสามารถในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงหรือกดดันได้อย่างเหมาะสม ช่วยให้นักเรียนและบุคลากรพร้อมรับมือกับความท้าทาย 4. ความสามารถในการแก้ปัญหาในสถานศึกษา ซึ่งบ่งบอกถึงประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการตัดสินใจ Mott ยังชี้ให้เห็นว่า ตัวชี้วัดความสำเร็จของการบริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับประสิทธิภาพขององค์กร การศึกษาถึงประสิทธิผลของสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่ให้ข้อมูลสำคัญต่อการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (Mott 1972, 23)

จากสภาพปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเล็งเห็นว่างานวิชาการมีความสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาที่มีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยาสรรพ์ จังหวัดพะเยา ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงพัฒนาการบริหารงานวิชาการและเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพและการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

1.2 คำถามการวิจัย

1.2.1 ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยาสรรพ์ จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับใด

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยาสรรพ์ จังหวัดพะเยาของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ใช้บริการ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยาสรรพ์ จังหวัดพะเยา มีอะไรบ้าง

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยาสรรพ์ จังหวัดพะเยา

1.3.2 เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยาสรรพ์ จังหวัดพะเยา ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ใช้บริการโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยาสรรพ์ จังหวัดพะเยา

1.4 ขอบเขตการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยา ครอบคลุมปัจจัย 3 ด้าน

1. ปัจจัยด้านผู้บริหาร
2. ปัจจัยด้านครูผู้สอน
3. ปัจจัยด้านผู้เรียน

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2566 และผู้ใช้บริการ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 39 คน และผู้ใช้บริการ จำนวน 560 คน รวมทั้งสิ้น 600 คน

กลุ่มตัวอย่างใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2566 และผู้ใช้บริการ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 607-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 234 คน แล้วใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้วิธีคำนวณจากสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973: 725) ที่ความคลาดเคลื่อน 0.05

1.4.3 ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระ

- 1.1 ปัจจัยด้านข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ
- 1.2 ปัจจัยด้านผู้บริหาร ได้แก่ ความเป็นผู้นำทางวิชาการ พฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำ พฤติกรรมการบริหารด้านการติดต่อสื่อสาร วัฒนธรรมโรงเรียน
- 1.3 ปัจจัยด้านครูผู้สอน ได้แก่ คุณภาพการสอนของครู ความพึงพอใจในการทำงานของครู การสนับสนุนทางสังคมของครู
- 1.4 ปัจจัยด้านผู้เรียน ได้แก่ การเรียนรู้อย่างมีความสุข ผลลัพธ์จากการเรียน การเรียนรู้จากครู พฤติกรรมที่พึงประสงค์

2. ตัวแปรตาม ประกอบไปด้วย

- 2.1 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ

1.4.4 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเลือกแบบเจาะจง โดยเลือกโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยา

1.4.5 ด้านระยะเวลา

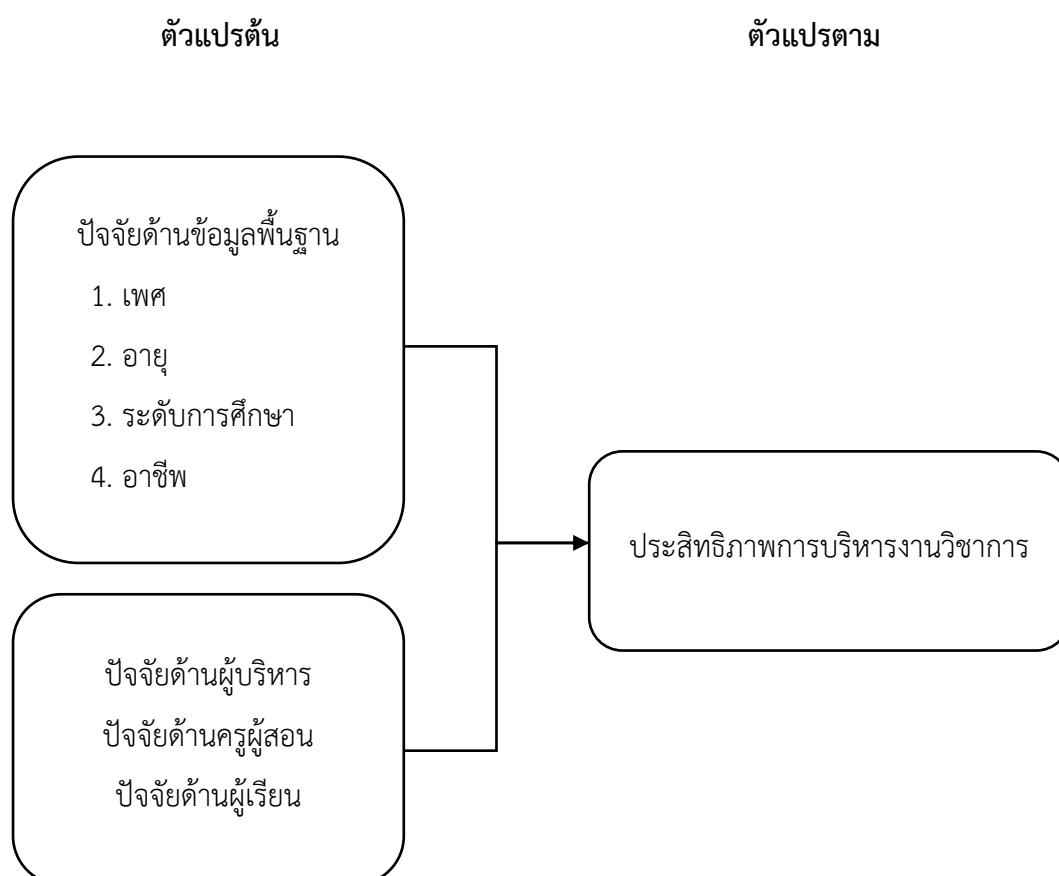
การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูล ตั้งแต่เดือนมกราคม 2567 ถึงเดือนกรกฎาคม 2567 เป็นระยะเวลา 6 เดือน

1.5 สมมติฐานงานวิจัย

ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน และปัจจัยด้านผู้เรียนส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยา อยู่ในระดับมาก

1.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยา ตามแผนภาพกรอบแนวคิดในการวิจัยตามภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1.7.1 ทำให้ทราบถึงระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน
ไชยพันธ์พงษ์พิทยา

1.7.2 ผู้บริหารสถานศึกษาได้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ
เพื่อนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในการวางแผนพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.8 นิยามศัพท์เฉพาะ

1.8.1 การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน การวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา การวิเคราะห์สภาพและความต้องการของชุมชน
การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และนำไปใช้อย่างเหมาะสม ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร
การปรับปรุงและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรตามความเหมาะสม โดยความร่วมมือของผู้อำนวยการ
สถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.8.2 ความเป็นผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการ
ส่งเสริมและสนับสนุนต่อกลุ่มที่จะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายโดยการนำความรู้ทักษะต่าง ๆ มา
ใช้ในการปฏิบัติภาระหน้าที่เพื่อนำผู้ร่วมงานให้ร่วมมือปฏิบัติงานไปสู่ความมีประสิทธิภาพทางการ
เรียนการสอน ซึ่งผู้ร่วมงานสามารถรับรู้ได้อย่างชัดเจน

1.8.3 พฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำ หมายถึง ความสามารถในการนำหน่วยงาน
หรือองค์การไปสู่ความสำเร็จ โดยผู้นำเป็นผู้ตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการกำหนดนโยบายวางแผน จูงใจให้
ผู้ใต้บังคับบัญชา ศรัทธาและปฏิบัติตาม ซึ่งผู้นำต้องให้ผู้ใต้บังคับบัญชารู้ว่าจะทำงานให้สำเร็จได้
อย่างไร

1.8.4 พฤติกรรมการบริหารด้านการสื่อสาร หมายถึง การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารจาก
บุคคลฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่า ผู้ส่งสารไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่า ผู้รับสารโดยการสื่อสารที่ต้นผู้
ส่งและผู้รับจำเป็นที่จะต้องใช้ทักษะและความสามารถของตนนำมาประยุกต์ใช้ในการสื่อสารให้เกิด
ประสิทธิภาพ

1.8.5 วัฒนธรรมโรงเรียน หมายถึง ทศนคติค่านิยม บรรทัดฐาน ความเชื่อวิถีทางการคิด
และแบบแผนที่สมาชิกในองค์การร่วมกัน สร้างขึ้นจากการค้นพบ เลือกรสรและปรับปรุงมาจาก
ประสบการณ์การเรียนรู้ จนกลายเป็นอัตลักษณ์ขององค์การในลักษณะที่มีความแตกต่างกันไป

1.8.6 คุณภาพการสอนของครู หมายถึง ความรู้ความสามารถในการสอนของครูด้วย
วิธีการที่หลากหลาย ตามยุคสมัยและสามารถวัดผลประเมินผลได้ตามเป้าหมาย

1.8.7 ความพึงพอใจในการทำงานของครู หมายถึง ความพอใจหรือความไม่พอใจของครู
ที่มีต่องาน โดยมีผลมาจากความสำเร็จ ทศนคติการยกย่องและความมั่นคงในหน้าที่การงาน รวมไปถึง

ค่าตอบแทนและผลประโยชน์เกื้อกูลต่าง ๆ ที่เป็นสวัสดิการ ซึ่งส่งผลให้ครูเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

1.8.8 การสนับสนุนทางสังคมของครู หมายถึง องค์กรของสังคมความพึงพอใจความเชื่อมั่น อารมณ์การยอมรับนับถือความผูกพันของบุคลากรในโรงเรียนที่ส่งผลให้โรงเรียนมีลักษณะสังคมที่แตกต่างกัน

1.8.9 ประสิทธิภาพของสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถของสถานศึกษาทุก ๆ ด้านที่เป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ขององค์กรตามเป้าหมายด้วยกระบวนการต่าง ๆ โดยพิจารณาจากความสามารถพัฒนาอย่างเป็นระบบ ตลอดจนสามารถปรับตัวและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์จนทำให้เกิดความสำเร็จในองค์กร

1.8.9.1 ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง ปริมาณและคุณภาพที่สร้างความเชื่อมั่นในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยวัดจากความนิยมของผู้ปกครองและชุมชนในการส่งนักเรียนเข้าเรียนในสถานศึกษาและมีความสามารถในการส่งนักเรียนศึกษาต่อในสถานบันระดับสูง

1.8.9.2 ความสามารถในการพัฒนานักเรียนให้ทัศนคติทางบวก หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมในทางที่ดีที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม มีความคิดสร้างสรรค์สามารถนำความรู้ทักษะต่าง ๆ ไปใช้ในชีวิตประจำวัน รู้จักใช้เหตุผล มีคุณธรรมจริยธรรมไม่ทำตนต่อต้านหรือถดถอยหนีสังคม ยอมรับและเคารพความคิดเห็นของส่วนร่วม ให้ความร่วมมือร่วมใจต่อการปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

1.8.10 ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการ ผู้ที่รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา

1.8.11 ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา ปีการศึกษา 2566

1.8.12 ผู้ใช้บริการ หมายถึง ผู้ปกครองนักเรียนที่ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา ปีการศึกษา 2566

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชัยพันธ์ พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา
- 2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ
- 2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพ
- 2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ
- 2.5 ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนชัยพันธ์พงษ์พิทยา
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารการศึกษา

2.1.1 ความหมายการบริหารการศึกษา

การบริหารการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน ได้มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการบริหารการศึกษาไว้หลายแนวทาง ซึ่งผู้วิจัยจะขอนำเสนอดังนี้

จิตติมา อัครธิตพงศ์ (2561, 1478) กล่าวว่าการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่จะทำให้บุคลากรเกิดการรับรู้กระบวนการในการบริหารสถานศึกษาสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความร่วมมือและความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของสถานศึกษา ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป

สัมมา ธรณิธย์ (2560, 95) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษาที่ผู้บริหารดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ ที่มีความร่วมมือของผู้บริหารและที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา โดยมีการวางแผน การวินิจฉัยสั่งการ การควบคุมและการจัดการ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรู้ มีความสามารถและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของสถานศึกษา

สุชาติ ถาวรชาติ (2559, 24) ได้กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการต่าง ๆ ที่จะทำให้การดำเนินงานทางด้านการศึกษา และการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพ โดยมีคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยนำปัจจัยทางการบริหารจัดการ ได้แก่

บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ มาใช้อย่างเป็นกระบวนการโดยผ่านหน้าที่หลัก คือ การวางแผน การจัดองค์การ การเป็นผู้นำและการควบคุมให้การทำงานบรรลุเป้าหมายร่วมกัน อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินงานของบุคคลหลาย ๆ คน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันในการร่วมมือกันดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อที่จะ พัฒนาเด็กและเยาวชนและคนทุกคนในประเทศชาติ ให้มีประสิทธิภาพและเป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2.1.2 ความสำคัญของการบริหารการศึกษา

การบริหารเป็นศาสตร์ที่มีทฤษฎี มีองค์ประกอบของความรู้มีภูมิเกณฑ์ ดังนั้นการที่ หน่วยงานหรือสถานศึกษาจะนำเอาทฤษฎีการบริหารจัดการไปใช้ในการบริหารหน่วยงานก็จะเป็นการ บริหารจัดการเฉพาะของหน่วยงานนั้น ๆ เพื่อให้หน่วยงานประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งจะ ประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการบริหารจัดการของผู้บริหาร ซึ่งได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้หลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอ ดังนี้

สัมมา รณิธย์ (2560, 94) ระบุว่าการบริหารสถานศึกษามีความสำคัญในฐานะกระบวนการ หลักที่ผู้บริหารต้องรับผิดชอบ โดยการกำหนดแนวทางและเทคนิคต่าง ๆ ที่ผสมผสานทั้งศาสตร์และ ศิลปอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมี ประสิทธิภาพ เป้าหมายสำคัญของการบริหารดังกล่าวคือการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ถูกต้อง และมีคุณภาพ อันจะนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา และเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนา การศึกษาของคนในชาติ

สันติ บุญภิรมย์ (2552, 54) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษาไว้ดังนี้

1. ช่วยให้มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการจัดการศึกษา กล่าวคือ เป็นการ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนหรือการเตรียมคนได้ถูกต้องตามความต้องการ
2. ช่วยให้ค้นหาวิธีการทำงานที่เหมาะสมที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุผลไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ที่เรียกว่า การทำงานที่มีประสิทธิภาพ
3. ช่วยให้การงานได้บรรลุไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ เรียกว่า การ ทำงานมีประสิทธิภาพ
4. ช่วยให้เกิดการประหยัด ทั้งนี้เมื่อได้กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการทำงานได้ แล้ว ก็ไม่ก่อให้เกิดความสับสนในการทำงานและหาวิธีทำงานที่ดีที่สุด (One Best Way) ซึ่งผลที่ได้ จากการดำเนินงานตรงตามที่ได้กำหนดไว้ในขั้นต้น จึงสามารถทำงานให้งานสำเร็จในระยะเวลาที่เหมาะสม และหมายรวมถึงการใช้ทรัพยากรในการบริหารอย่างประหยัดด้วย

5. ช่วยให้เกิดการตรวจสอบผลการปฏิบัติ กล่าวคือ การปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน และทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นพื้นฐานในการปฏิบัติงานที่เรียกว่า ผลงานมีคุณภาพ

6. ช่วยก่อให้เกิดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน เนื่องด้วยผู้บริหารมีหน้าที่ในการดูแลสนับสนุนการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งการให้คำปรึกษาต่อเจ้าหน้าที่ได้อย่างทั่วถึงอีกด้วย

7. ช่วยก่อให้เกิดพลังในการปฏิบัติงาน เนื่องด้วยการบริหารเป็นระดมทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่สุดก็คือคน เมื่อคนมารวมมือกันในการปฏิบัติก็จะเกิดพลัง สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุผลสำเร็จได้โดยเร็ว

8. ช่วยสร้างคนให้มีความสามารถในการบริหาร หมายความว่า ในการบริหารงานผู้บริหารไม่สามารถบริหารงานให้สำเร็จได้โดยเพียงลำพัง จึงต้องแต่งตั้งผู้บริหารระดับรอง ๆ ลงไปเพื่อช่วยปฏิบัติงานให้กับผู้บริหาร จึงเป็นโอกาสในการสร้างคนให้มีความสามารถในการบริหารต่อไป

9. ช่วยแก้ปัญหาในการปฏิบัติงาน หมายถึง ในการปฏิบัติงานทุกลักษณะงานย่อมเกิดปัญหาไม่มากนักน้อยตามธรรมชาติของงาน บางกรณีปัญหาของงานอาจจะเกิดขึ้นก่อนการปฏิบัติงานระหว่างปฏิบัติงาน หรือหลังการปฏิบัติงานแล้ว เพราะการแก้ปัญหานั้นถือว่าเป็นความสามารถในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จ ดังนั้น การแก้ปัญหาคือที่สุดก็คือ การแก้โดยวิธีการทางการบริหารเท่านั้นจึงจะลุล่วงไปได้

สมยงค์ แก้วสุพรรณ (2552, 17) กล่าวว่า การบริหารการศึกษาเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลร่วมกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมเพื่อให้มีความเจริญงอกงามสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดด้วยสติปัญญา ทักษะ จิตใจ สังคมมีคุณธรรมจริยธรรมเป็นคนดีและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต รวมทั้งเป็นความพยายามที่จะดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาในด้านโรงเรียน หลักสูตร ครู นักเรียน วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554, 3) การบริหารการศึกษามีความสำคัญเป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

มุกดา อนุกานนท์ (2555, 11) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการบริหารงานในสถานศึกษา ซึ่งดำเนินงานโดยกลุ่มบุคคลต่าง ๆ มีจุดมุ่งหมายเพื่อบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคม เพื่อพัฒนาให้สมาชิกมีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญ เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารกำหนดทิศทางและเป้าหมายได้อย่างชัดเจน ทำให้ผู้บริหารใช้ทรัพยากรในการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยผู้บริหารสามารถกระจายงานได้อย่างทั่วถึงและเหมาะสมตามความสามารถ ส่งผลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างเป็นระบบมีประสิทธิภาพ รวดเร็วและบรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

2.1.3 กระบวนการบริหารการศึกษา

กระบวนการของการบริหารของแต่ละองค์กรนั้นมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับว่าองค์กรไหนจะใช้วิธีการใดในการบริหารจัดการกับทรัพยากรภายในองค์กรของตน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุดตามที่องค์กรนั้นๆ ได้วางไว้

กระบวนการบริหารตามทัศนะของนักบริหาร มีดังนี้ (สันติ บุญภิรมย์ 2552, 112)

1. กระบวนการบริหารตามแนวคิดของอองรีฟาโยล (Henry Fayol) กำหนดหน้าที่ของผู้บริหารออกเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การบังคับบัญชา (Commanding) การประสานงาน (Communicating) และการควบคุมงาน (Controlling)

2. กระบวนการบริหารตามแนวคิดของลูเทอร์ เอช กุลลิค และดินเดลล์ เออร์ วิก (Gulick Luther and Lyndall Urwick, 1973) มีแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหาร ซึ่งนำแนวคิดต่อจากฟาโยล เนื่องจากนำไปใช้ในการบริหารแล้วพบว่าไม่มีความสมบูรณ์ บุคคลทั้งสองจึงเพิ่มเติมจากเดิมมี 5 ขั้นตอนมาเป็น 7 ขั้นตอนดังนี้ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) การสั่งการ (Directing) การประสานงาน (Co-coordinating) การรายงาน (Reporting) และการจัดทำงบประมาณ (Budgeting)

3. กระบวนการบริหารตามแนวคิดของฮาโรลด์คันทันต์ และซีริลล์โอโดลเนลล์ (Koontz Harold D. and Cyril O'Donnell, 1972) ได้กำหนดขั้นตอนในการบริหารทั้งหมด 5 ขั้นตอนดังนี้ ได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) อำนวยการ (Directing) และการควบคุมงาน (Controlling) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing)

การกระบวนการบริหารตามแนวคิดของเอ็ดเวิร์ด เดมมิง (Edward Deming) ประกอบด้วยกระบวนการบริหารทั้งหมด 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผนแก้ปัญหา (Plan) การลงมือแก้ปัญหา (Do) การตรวจสอบหลังจากการแก้ปัญหาแล้วสภาพของปัญหานั้นได้ลดลงจนถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ (Check) และการแก้ไขแผนใหม่แล้วลงมือแก้ปัญหาตามแผนใหม่ที่เสร็จแล้วและตรวจสอบแผนใหม่ (Action)

สรุปได้ว่า กระบวนการบริหาร เป็นกระบวนการที่แต่ละองค์กรใช้ในการบริหารจัดการกับทรัพยากรภายในองค์กรของตน เพื่อให้องค์กรมีประสิทธิภาพ ซึ่งแต่ละองค์กรมีขั้นตอนการบริหารจัดการที่แตกต่างกันหรือมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการบริหารจัดการของผู้บริหารองค์กรนั้น ๆ แต่โดยทั่วไปแล้วกระบวนการบริหารประกอบด้วย การวางแผน (Planning)

การจัดองค์กร (Organizing) การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) การสั่งการ (Directing) การประสานงาน (Coordinating) การรายงาน (Reporting) และการจัดงบประมาณ (Budgeting)

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

การจัดการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่พัฒนาผู้เรียนและสังคม ภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ปรับปรุงแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 3-9) มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักและเข้าใจถึงบริการที่เน้นงานวิชาการเป็นหัวใจหลักของการจัดการศึกษาในสถานศึกษาต้องทราบถึงความหมาย ความสำคัญ ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการตามแนวปฏิรูปการศึกษาทุกด้าน ดังนี้

2.2.1 ความหมายของงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา หรือโรงเรียนที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด นักวิชาการและสถาบันที่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการศึกษาต่าง ๆ ได้ให้ความหมายของงานวิชาการไว้ ดังนี้

ฉวีวรรณ แหวนหล่อ (2561, 10) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง งานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและงานอื่น ๆ ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาและหลักสูตรแกนกลางที่ได้กำหนดไว้อย่างมีคุณภาพ

โสภณา เสวตคชกุล (2562, 21) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กระบวนการบริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรและการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและผู้เรียน เมื่อผู้เรียนประสบความสำเร็จ เอื้อให้สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จเช่นเดียวกัน วิชาการให้มีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

กิติมา ปรีดีติลิก (2559, 47) กล่าวถึงงานวิชาการในโรงเรียนว่า งานวิชาการในสถานศึกษา นอกจากหมายถึงความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาหลักที่ถือว่าจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม และปัจจุบันงานวิชาการยังหมายรวมถึงการอบรมศีลธรรม จรรยา และความประพฤติของนักเรียนเพื่อให้เป็นคนดีนอกเหนือจากความรู้ ความสามารถพอที่จะมาเลี้ยงชีพได้อย่างมีความสุขความพอใจตามเอกัตภาพ และสภาพความเป็นอยู่ตลอดจนช่วยเหลือแผ้วถางเพื่อนบ้านและสังคมตามสมควรด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2554, 7) งานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอน การฝึกอบรม การประชุมอบรมทางวิชาการการวัด และการประเมินผล การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีให้เหมาะสมกับเป้าหมายของ หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

จากความหมายดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการ คือการจัดการหรือ ดำเนินงานในสถานศึกษาทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โรงเรียนในฐานะหน่วยปฏิบัติการหลักด้าน การศึกษามีหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ เป็นคนดี มีคุณธรรม และสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2.2 ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในโรงเรียน เนื่องจากเป้าหมายหลักของการบริหารด้าน วิชาการคือการพัฒนานักเรียนให้มีความรู้ คุณธรรม และคุณสมบัติที่เหมาะสม ตามที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ งานวิชาการยังเป็นตัวชี้วัดคุณภาพและความสำเร็จของโรงเรียน ความสำเร็จของโรงเรียนมักถูกประเมินจากคุณภาพของผลผลิต ซึ่งก็คือตัวนักเรียน ดังนั้นคุณภาพของ นักเรียนจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการดำเนินงานวิชาการ การบริหารงานด้านวิชาการจึงถือเป็น หน้าที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนที่ต้องดำเนินการโดยใช้หลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้การ จัดการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายอย่างสมบูรณ์

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 33-38) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการว่าเป็น การกิจหลักของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหาร จัดการ ด้วยแนวคิดดังกล่าว สถานศึกษาจึงสามารถดำเนินงานได้อย่างอิสระและรวดเร็ว โดยให้ ความสำคัญกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษา การบริหารงานวิชาการที่มีคุณภาพ สามารถทำให้สถานศึกษามีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การวัดและ ประเมินผล รวมถึงการจัดหาปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ตลอดจน ชุมชนและท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เบญจวรรณ เสวีวัลลภ (2560, 23) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารงานด้านวิชาการถือเป็นงานหลักที่มีความสำคัญของโรงเรียน ซึ่งมีขอบเขตงานอย่าง กว้างขวาง จำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องกระจายอำนาจในการบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจนมีการ วางแผนในการทำงานอย่างเป็นระบบ ผู้บริหารต้องทำงานให้เป็นอย่างที่ติดต่อครูอาจารย์และเป็น

ผู้นำทางวิชาการปฏิบัติงานร่วมกันในการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด

มณีวรรณ แหวนหล่อ (2561, 11) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงานวิชาการไว้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญต่อสถานศึกษาเป็นอย่างมากผู้บริหารและครูต้องเป็นผู้นำด้านวิชาการบริหารจัดการงานให้เป็นระบบ และพัฒนางานวิชาการให้มีคุณภาพก้าวหน้ามากยิ่งขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์สูงสุด คือ การจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญและเป็นงานหลัก การดำเนินงานทุกอย่างทางวิชาการที่จะทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพตรงตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา การปฏิบัติงานวิชาการอย่างมีคุณภาพของบุคลากรแสดงถึงประสิทธิภาพของการบริหารงานในสถานศึกษาที่จะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการบริหารงานวิชาการถือว่ามีความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะการบริหารงานวิชาการนั้นจะเป็นตัวชี้วัดให้เห็นถึงการมีมาตรฐานและคุณภาพของการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารจะต้องตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในงานวิชาการเพื่อให้เกิดประโยชน์กับนักเรียนมากที่สุด

2.2.3 ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

งานวิชาการเป็นงานที่มีขอบข่ายที่กว้างขวางและมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน การดำเนินงานต่าง ๆ ของโรงเรียนมุ่งสนองต่อความสำเร็จของงานวิชาการทั้งสิ้น การที่โรงเรียนจะจัดงานวิชาการให้บรรลุเป้าหมายนั้นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร และบุคลากรในโรงเรียนจึงควรให้ความสนใจในงานวิชาการเป็นอย่างยิ่ง ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ มีดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, 32-40) โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างศักยภาพของประชากรในประเทศให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ในทุกด้าน เพื่อให้การบริหารการศึกษาในสถานศึกษามีความสอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารที่เน้นการพัฒนางานวิชาการ ซึ่งเป็นหัวใจหลักในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารต้องมีความเข้าใจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ ทั้งในด้านความหมาย ความสำคัญ และขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ รวมถึงต้องพิจารณาถึงการปรับปรุงและพัฒนาทุกด้านภายใต้การปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

โดยในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาไว้ทั้งหมด 12 ด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาและสามารถนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาและพัฒนาทักษะที่ทันสมัย
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การปรับกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย
3. การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาระบบการวัดผลและการประเมินผลที่มีมาตรฐาน และสามารถเทียบโอนผลการเรียนจากแหล่งการศึกษาอื่น ๆ ได้
4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมการวิจัยที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาระบบการศึกษาและแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน
5. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการศึกษา
6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
7. การนิเทศการศึกษา การจัดการนิเทศการศึกษาอย่างมีระบบ เพื่อประเมินและปรับปรุงการเรียนการสอนในสถานศึกษา
8. การแนะแนวการศึกษา การแนะแนวการศึกษาให้แก่ผู้เรียนเพื่อช่วยในการเลือกเส้นทางการศึกษาต่อไป
9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อให้การศึกษามีมาตรฐาน
10. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การเผยแพร่และส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและการศึกษา
11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและองค์กรต่างๆ เพื่อการพัฒนางานวิชาการ
12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวย องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การให้การสนับสนุนด้านวิชาการในรูปแบบต่างๆ แก่บุคคลและองค์กรเพื่อการพัฒนาการศึกษาอย่างยั่งยืน

การบริหารงานวิชาการที่ดีและมีคุณภาพจะช่วยเสริมสร้างการศึกษาให้มีความมาตรฐานสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

จากขอบข่ายการบริหารงานวิชาการทั้ง 12 ด้าน ซึ่งจะกล่าวโดยละเอียดได้ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แนวทางปฏิบัติ คือ

1.1 ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหา และความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น

1.2 วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 จัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันและระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

1.4 นำหลักสูตรไปใช้ในการเรียนการสอนและบริหารจัดการ การใช้หลักสูตรให้เหมาะสม

1.5 นิเทศการใช้หลักสูตร

1.6 ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร

1.7 ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ แนวทางปฏิบัติ คือ

2.1 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.2 ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดทางผู้เรียน ฝึกทักษะ กระบวนการคิดการจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การเรียนรู้จากประสบการณ์ และปฏิบัติจริง

2.3 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร

2.4 ส่งเสริมการให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม

3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน แนวทางปฏิบัติ คือ

3.1 กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา

3.2 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลในแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดขึ้นในแผนปฏิบัติการประจำปี

3.3 ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นการประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริง จากกระบวนการในการลงมือปฏิบัติและผลงานที่เป็นชิ้นงาน

3.4 จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ หรือเทียบโอนประสบการณ์ รวมไปถึงผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น ๆ และหน่วยงานอื่น ๆ รวมทั้งสถานที่ที่จัดการศึกษาตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

4. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา แนวทางปฏิบัติ คือ

4.1 ศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยด้านการบริหารจัดการและพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษาโดยรวม

4.2 ส่งเสริมให้ครูทำการศึกษา วิเคราะห์ และวิจัยเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

4.3 สร้างความร่วมมือทางการศึกษา ร่วมกันคิด วิเคราะห์ รวมถึงงานวิจัยที่เผยแพร่ผลงานวิจัยในด้านการเรียนการสอน และงานบริหารวิชาการด้านต่าง ๆ ร่วมกับสถานศึกษา ครอบครัวยุทธศาสตร์

5. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา แนวทางปฏิบัติ คือ

5.1 ศึกษา วิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้พัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานของสถานศึกษา

5.2 ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ และพัฒนาสื่อ เพื่อสร้างนวัตกรรม เพื่อการเรียนการสอน

5.3 จัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสม สำหรับการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานวิชาการ

5.4 ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีการศึกษา ร่วมกับสถานศึกษา บุคลากร ครอบครัวยุทธศาสตร์ และหน่วยงานอื่น

6. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แนวทางปฏิบัติ คือ

6.1 สำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทั้งภายในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และเขตพื้นที่การศึกษา

6.2 จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งเรียนรู้สำหรับครู สถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6.3 จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พร้อมส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ใหม่ และประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น

6.4 ส่งเสริมให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. การนิเทศการศึกษา แนวทางปฏิบัติ คือ

- 7.1 จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในสถานศึกษา
- 7.2 ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับลักษณะของสถานศึกษา
- 7.3 ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา
- 7.4 ติดตามและประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนของสถานศึกษา
- 7.5 ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ในการจัดระบบนิเทศการศึกษาในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น ๆ

8. การแนะแนวการศึกษา แนวทางปฏิบัติ คือ

- 8.1 จัดระบบการแนะแนวทางวิชาการและวิชาชีพในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกระบวนการเรียนการสอน
- 8.2 ดำเนินการแนะแนวการศึกษาภายใต้ความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา
- 8.3 ติดตามและประเมินผลการจัดการระบบและกระบวนการในการแนะแนวการศึกษาต่อภายในสถานศึกษา
- 8.4 ประสาน และสร้างความร่วมมือ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์ ด้านการแนะแนวการศึกษาต่อกับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา แนวทางปฏิบัติ คือ

- 9.1 จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 9.2 กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา และตัวชี้วัดของกระทรวง รวมถึงเป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา
- 9.3 วางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 9.4 ดำเนินการพัฒนาตามแผนคุณภาพการศึกษา โดยการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- 9.5 ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น
- 9.6 ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา
- 9.7 ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษา เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

10. การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน แนวทางปฏิบัติ คือ

10.1 ศึกษาและสำรวจความต้องการของชุมชนในการสนับสนุนงานวิชาการ

10.2 จัดให้มีการเสริมสร้างความรู้และทักษะทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น

10.3 ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา

10.4 ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น

11. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น แนวทางปฏิบัติ คือ

11.1 ประสานความร่วมมือและช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับอุดมศึกษา ทั้งในเขตพื้นที่การศึกษาต่าง ๆ

11.2 สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ

12. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา แนวทางปฏิบัติ คือ

12.1 สำรวจและศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษารวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันต่าง ๆ

12.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาวิชาการและคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันต่าง ๆ

12.3 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันต่าง ๆ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2563, 3-4) ได้ให้ข้อคิดว่างานวิชาการน่าจะมีขอบข่ายการบริหารในประเด็น ต่อไปนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียดของงานดังนี้

1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดปฏิทินการศึกษา ความรับผิดชอบงานตามภาระหน้าที่การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน

1.2 โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

1.3 บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้าและยึดโครงสร้างสอนเป็นหลัก

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียนในแต่ละรายวิชา

2.2 การจัดชั้นเรียน เป็นงานวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน

2.3 การจัดครูเข้าสอน ต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษา และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4 การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้นครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบ หรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง

2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิทยาการเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงานเป็นการให้นักเรียนนักศึกษารู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชา และอาชีพนั้นเพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การจัดระบบบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดเรียนการสอน ซึ่งเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกและการส่งเสริมการบริหารจัดการหลักสูตรที่ใช้ในการศึกษาให้มีคุณภาพ เช่น

3.1 การจัดสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษาของนักเรียน นักศึกษา โดยเน้นกิจกรรมที่ครูกำหนดและเลือกใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3.2 การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการให้นักเรียนนักศึกษาได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

3.3 การนิเทศการจัดการเรียนการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาในการจัดการเรียนการสอน

4. การวัดและประเมินผล กระบวนการเพื่อใช้เครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

ยุทธนา เกื้อกุล (2560, 59) กล่าวว่า ขอบข่ายในการบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนที่ทำให้เกิดการเรียนรู้และสามารถนำพาสถานศึกษาหรือหน่วยจัดการศึกษาให้บรรลุ

วัตถุประสงค์ เป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ โดยในแต่ละสถานศึกษาสามารถกำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การบริหารและการพัฒนาหลักสูตร
2. บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารงานวิชาการ
3. การจัดงานวิชาการในสถานศึกษา
4. การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้
5. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
6. การพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
8. การนิเทศภายในสถานศึกษา
9. การวัดและประเมินผล
10. การประกันคุณภาพการศึกษา
11. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ

สัมมา รุณิธย์ (2560, 99) ได้กำหนด ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. การจัดการหลักสูตร และแผนการเรียนรู้
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การจัดสื่อและวัสดุเพื่อการเรียนการสอน
4. การนิเทศและพัฒนาการเรียนการสอน
5. การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

อิทธิวัฒน์ พันธุ์รัตน์ (2562, 43) กล่าวว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการประกอบด้วย 7 ด้าน

ดังนี้

1. ด้านการวางแผนงานวิชาการ
2. ด้านการจัดเรียนการสอนในสถานศึกษา
3. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
4. ด้านการวัดผลประเมินผลและการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน
5. ด้านการนิเทศการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
7. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กิติมา ปรีดีติลล (2559, 57-58) กล่าวว่า การดำเนินงานวิชาการเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรง เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผลการศึกษาามีคุณภาพมากที่สุด ดังนั้นไม่ว่ากิจกรรมใดที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอนและทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพถือว่างาน

เหล่านั้นเป็นงานในขอบเขตหน้าที่ของผู้บริหารในด้านวิชาการทั้งสิ้น ขอบข่ายของงานวิชาการแบ่งออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. แผนดำเนินงานวิชาการ หรือแผนปฏิบัติงานวิชาการ
2. หลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ โครงสร้างหลักสูตร แผนการสอน บันทึกหลังการจัดการเรียนการสอน
3. การจัดการเรียนการสอน เช่น ตารางเรียน ตารางสอน การจัดการชั้นเรียน การจัดครูผู้สอนเข้าสอนตามรายวิชาต่าง ๆ การจัดหนังสือแบบเรียนอื่น ๆ
4. สื่อนวัตกรรม สื่อการสอนประเภทต่าง ๆ
5. การพัฒนาตนเอง
6. การวัดผลและประเมินผล
7. การนิเทศการสอน การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการจัดการเรียนการสอน

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามีความสำคัญและผู้บริหารเป็นบุคคลหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการเป็นผู้นำในการบริหารงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนให้ประสบผลสำเร็จตามที่กำหนดไว้ โดยการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการในหลาย ๆ ด้าน เช่น การพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน การพัฒนาวิธีการวัดผลและการประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การใช้สื่อและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน สร้างความร่วมมือกับหน่วยงาน ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ และการให้การสนับสนุนงานวิชาการ การค้นหาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน การนิเทศการจัดการเรียนการสอน และการแนะแนวการศึกษาต่อ การพัฒนางานการประกันคุณภาพการศึกษา การสนับสนุนให้ครูออกไปให้ความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน และสังคม ผู้บริหารจะต้องนำกิจกรรมเหล่านี้มาปรับใช้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเรียนการสอน โดยเป็นผู้นำในการส่งเสริมความร่วมมือจากทุกฝ่ายในสถานศึกษาและชุมชน ซึ่งถือเป็นบทบาทสำคัญในการบริหารงานวิชาการให้ประสบผลสำเร็จ

2.2.4 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

การจัดการเรียนการสอน เป็นกิจกรรมระหว่างผู้สอนและผู้เรียน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์การจัดการเรียนการสอนถือเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญอย่างยิ่งของสถานศึกษา และได้มีการกล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2556, 42-43) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาไว้ดังนี้

1. จัดทำแผนการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. จัดการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกช่วงชั้นตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพัฒนาคุณธรรมนำความรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ใช้สื่อการเรียนการสอนและแหล่งเรียนรู้

4. จัดกิจกรรมพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

5. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

6. ส่งเสริมการพัฒนาความเป็นเลิศของผู้เรียนและช่วยเหลือผู้เรียนพิการ ด้อยโอกาสและมีความสามารถพิเศษ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนี้

1. กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

1.1 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 จัดประสบการณ์ตรงที่สอดคล้องกับผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.3 เน้นการปลูกฝังจิตสำนึกค่านิยม และจริยธรรมที่ถูกต้องดีงาม

1.4 จัดบรรยากาศที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ

1.5 ให้ผู้เรียนได้ร่วมทำงานเป็นกลุ่ม มีปฏิสัมพันธ์และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

2. กระบวนการสร้างความรู้

2.1 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างองค์ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ

2.2 ให้ผู้เรียนค้นพบความรู้และประสบการณ์ด้วยตนเอง

2.3 ครูเป็นผู้จัดโอกาสบรรยากาศสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

3. กระบวนการคิด

3.1 จัดสภาพแวดล้อม และสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการคิด

3.2 ส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนคิด ไม่ปิดกั้นความคิด ให้กำลังใจ เสริมแรงเมื่อผู้เรียนคิด

ได้ด้วยตนเอง

3.3 ใช้รูปแบบ วิธีการสอน หรือเทคนิคการสอนต่าง ๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิด

3.4 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดและเกิดกระบวนการคิดต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

4. กระบวนการทางสังคม

4.1 ให้โอกาสผู้เรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำกิจกรรมร่วมกัน

4.2 มุ่งจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

4.3 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาสภาพของชุมชน ผลกระทบของสิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี

ใหม่ ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

5. กระบวนการแก้ปัญหา

5.1 ขึ้นกำหนดปัญหา ผู้เรียนต้องเข้าใจปัญหา และวิเคราะห์ปัญหา

5.2 ขึ้นวางแผนแก้ปัญหา ประกอบด้วย การตั้งสมมุติฐาน การกำหนดวิธีการทดลองหรือวิธีการตรวจสอบ และการประเมินผลการแก้ปัญหา

5.3 ขึ้นดำเนินการแก้ปัญหา ผู้เรียนลงมือแก้ปัญหาและประเมินผลว่าวิธีการแก้ปัญหาและผลที่ได้เป็นอย่างไร

5.4 ขึ้นตรวจสอบการแก้ปัญหา เป็นการประเมินภาพรวมในการแก้ปัญหาทั้งด้านวิธีการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหา และการตัดสินใจรวมทั้งการนำไปประยุกต์ใช้

6. กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

6.1 การกระตุ้นแนะนำเรื่องที่จะเรียนโดยใช้ประสบการณ์หรือกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด เราให้ผู้เรียนอยากเห็น อยากเรียนรู้

6.2 ให้ผู้เรียน เรียนรู้จากประสบการณ์เดิม และแสวงหาความรู้ใหม่ ตามธรรมชาติของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

6.3 การฝึกปฏิบัติด้วยการทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญมากยิ่งขึ้น

6.4 การนำข้อค้นพบในการฝึกปฏิบัติไปใช้ในสถานการณ์อื่น

7. กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

7.1 การศึกษา และวิเคราะห์ภาระ และโครงสร้างของงาน

7.2 การวางแผนปฏิบัติงาน

7.3 การลงมือปฏิบัติ

7.3.1 ครูผู้สอนให้คำแนะนำและสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่าง

7.3.2 ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน

7.3.3 ผู้เรียนฝึกฝนทักษะความชำนาญ

7.4 ขึ้นประเมินผลงาน ปรับปรุงชิ้นงาน

8. กระบวนการจัดการ

8.1 การวางแผน การใช้ข้อมูลที่มีอยู่ในการตัดสินใจและการกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพในแต่ละกิจกรรม

8.2 การปฏิบัติงาน การดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ โดยทำงานร่วมกันเป็นทีมและประสานงานระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการดำเนินงาน

8.3 การติดตามและประเมินผล การติดตามความคืบหน้าของงานที่ดำเนินการตามแผน รวมถึงการประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงการทำงานและสรุปผลงานตามเป้าหมายที่วางไว้

9. กระบวนการวิจัย

9.1 เลือกประเด็นปัญหา ครูผู้สอนจะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาการเรียนรู้

9.2 การนิยามปัญหา นักเรียนจะร่วมกันพิจารณาประเด็นที่เลือกไว้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อให้แน่ใจว่าปัญหาที่เลือกมาเป็นประเด็นที่สำคัญและสามารถศึกษาได้จริง

9.3 การพัฒนาวิสัยทัศน์ผู้เรียน ผู้เรียนจะร่วมกันกำหนดแนวทางและวางแผนแก้ปัญหาผ่านวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน เพื่อสร้างแผนปฏิบัติการที่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

9.4 ลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนจะทำงานตามแผนที่ได้จัดเตรียมไว้ และปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเพื่อแก้ไขปัญหที่พบ

9.5 ตรวจสอบผลการเปลี่ยนแปลง ตรวจสอบผลลัพธ์จากการดำเนินการเพื่อประเมินว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการที่คาดหวังหรือไม่

9.6 สรุปและประเมินผล ครูและผู้เรียนจะร่วมกันสรุปบทเรียนที่ได้รับจากการดำเนินงาน พร้อมทั้งประเมินผลว่าได้บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาในอนาคต

10. กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง

10.1 การรู้จักและเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนเอง ให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตัวเองและสามารถปรับใช้กับกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ได้

10.2 การเลือกกระบวนการที่เหมาะสม ผู้เรียนจะเลือกวิธีการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและรูปแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง

10.3 การส่งเสริมและช่วยเหลือ ครูจะส่งเสริมและช่วยเหลือผู้เรียนในการใช้วิธีการเรียนรู้ที่ตรงกับความถนัดของตัวเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุดและเต็มตามศักยภาพของผู้เรียน

11. กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

11.1 มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดีทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์สังคม และสติปัญญา

11.2 กำหนดจุดเน้นการเรียนรู้ด้านพฤติกรรม ความรู้สึก ความคิด

11.3 จัดกิจกรรมที่หลากหลาย พัฒนาความคิด จิตสำนึก ความรู้สึกที่ดีงาม

11.4 จัดบรรยากาศในการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้และสร้างความสมานฉันท์ และกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าแสดงความคิดเห็น และกล้าแลกเปลี่ยนประสบการณ์กันในห้องเรียน

11.5 บุคลิกภาพของครูผู้สอนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีเหมาะสมกับการสอนคุณธรรม ยิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายสมสมัย สมวัย และเหมาะสมกับกาลเทศะ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

หลักการและแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนที่ได้รับความนิยมเน้นไปทางด้านการจัดการเรียนการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง แต่ครูควรเลือกหลักการและวิธีการที่เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาและวัตถุประสงค์

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนการเรียนรู้อการจัดการเรียนการสอนทุกช่วงชั้นตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้การจัดกิจกรรมที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียน เลือกใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมพัฒนาความเป็นเลิศของผู้เรียนควบคู่กับการพัฒนาคุณธรรม เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับผู้เรียน

2.3 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพ

2.3.1 ความหมายของประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง ความสามารถในการบรรลุวัตถุประสงค์และจุดมุ่งหมาย โดยใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด การใช้วิธีการ (Mean) โดยการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ใช้ให้สิ้นเปลืองน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยมีเป้าหมาย (Goal) คือ ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Effectiveness) แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับประสิทธิภาพได้มีนักวิชาการชาวต่างประเทศและนักวิชาการไทยได้ให้ความหมายไว้หลากหลายดังนี้

John D. Millet (1954, 4) ได้ให้ทัศนะที่เกี่ยวกับประสิทธิภาพไว้ว่าประสิทธิภาพ หมายถึง ผลการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความพอใจแก่वलมนุษย์และให้ผลกำไรจากการลงมือปฏิบัติงานนั้น ๆ อีกด้วย

Herbert A. Simon (1960, 80) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพไว้คล้ายคลึงกับ Millet คือพิจารณาว่างานที่มีประสิทธิภาพสูงที่สุดนั้น ให้ดูจากความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) กับ ผลผลิต (Output) ที่ได้รับออกมา เพราะฉะนั้นตามทัศนะนี้ประสิทธิภาพจึงเท่ากับผลผลิตลบด้วย ปัจจัยนำเข้าและเป็นการบริการของราชการและองค์กรของรัฐก็ควรบวกถึงความพึงพอใจของผู้รับบริการเข้าไปด้วย ซึ่งอาจเขียนสูตรได้ดังนี้

$$E = O - I / S$$

E = Efficiency คือ ประสิทธิภาพของงาน

O = Output คือ ผลผลิตหรือที่ได้รับออกมา

I = Input คือ ปัจจัยนำเข้าหรือทรัพยากรทางการบริหารที่ใช้ไป

S = Satisfaction คือ ความพึงพอใจในผลงานที่ออกมา

Harrington (1996, 1853-1931) ได้ให้คำนิยามประสิทธิภาพรวมขององค์กรโดยให้ความสำคัญที่โครงสร้างและเป้าหมายขององค์กร (Organization's Structure and its Goals)

ซึ่งกำหนดหลักประสิทธิภาพไว้จำนวน 12 ข้อ ที่สามารถแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับการบริหารจัดการที่มีระบบ โดยมุ่งเน้นที่การทำงานให้มีความเหมาะสม ซึ่งจะลดความสับสนเปลืองในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน (Clearly Defined Ideal) ผู้บริหารต้องทราบถึงสิ่งที่ต้องการเพื่อลดความคลุมเครือและความไม่แน่นอน
2. ใช้หลักเหตุผลทั่วไป (Common Sense) ผู้บริหารต้องพัฒนาความสามารถสร้างความแตกต่างโดยค้นหาความรู้ และคำแนะนำให้มากเท่าที่จะทำได้
3. คำแนะนำที่ดี (Competent Counsel) ผู้บริหารต้องการคำแนะนำจากบุคคลอื่น
4. วินัย (Discipline) ผู้บริหารควรกำหนดองค์กรเพื่อให้พนักงานเชื่อถือตามกฎและวินัยต่าง ๆ
5. ความยุติธรรม (Fair Deal) ผู้บริหารควรให้ความยุติธรรมและความเหมาะสม
6. มีข้อมูลที่เชื่อถือได้เป็นปัจจุบันถูกต้องและแน่นอน (Reliable, Dilate, Accurate, and Permanent Records) ผู้บริหารควรมีข้อเท็จจริงเพื่อใช้ในการตัดสินใจ
7. ความฉับไวของการจัดส่ง (Dispatching) ผู้บริหารควรใช้การวางแผนตามหลักวิทยาศาสตร์สำหรับแต่ละหน้าที่เพื่อให้องค์กรทำหน้าที่ได้อย่างราบรื่นและบรรลุจุดมุ่งหมาย
8. มาตรฐานและตารางเวลา (Standards and Schedules) ผู้บริหารต้องพัฒนาวิธีการทำงานและกำหนดเวลาทำงานสำหรับแต่ละหน้าที่
9. สภาพมาตรฐาน (Standardized Conditions) ผู้บริหารควรรักษาสภาพแวดล้อมให้ดี
10. การปฏิบัติการที่มีมาตรฐาน (Standardized Operations) ผู้บริหารควรรักษารูปแบบมาตรฐานของวิธีการปฏิบัติที่ดี
11. มีคำสั่งการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานระบุไว้ (Written Standard-practice Instructions) ผู้บริหารต้องระบุการทำงานที่มีระบบถูกต้องและเป็นลายลักษณ์อักษร
12. การให้รางวัลที่มีประสิทธิภาพ (Efficiency Reward) ผู้บริหารควรให้รางวัลพนักงานสำหรับการทำงานที่เสร็จสมบูรณ์

Ryan and Smith (1954, 276) ได้กล่าวถึง ประสิทธิภาพในบุคคล ดังคำกล่าวที่ว่า เป็นความสัมพันธ์ในแง่บวกกับงานที่ทุ่มเท ซึ่งประสิทธิภาพในการทำงานนั้น ๆ จะออกมาดี นอกจากนั้นในแง่การทำงานของแต่ละบุคคล โดยเปรียบเทียบกับงานที่ทำให้เหมาะสมกับคน

ทริศม์ชญา พิพัฒน์เพ็ญ และคณะ (2557, 14) ได้กล่าวถึงประสิทธิภาพ (Efficiency) ว่า หมายถึง ความสามารถในการลดต้นทุนหรือทรัพยากรต่อหน่วยของผลผลิตที่ได้จากการดำเนินงานต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในแผน หรือในทางกลับกัน หมายถึง ความสามารถในการเพิ่มผลผลิตหรือผลประโยชน์ต่อหน่วยของต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินงานสูงกว่าที่กำหนดไว้ในแผน โดยประสิทธิภาพเป็นอัตราส่วน

แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลผลิตหรือผลประโยชน์ที่ได้รับกับต้นทุนหรือทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานจริงเมื่อเปรียบเทียบกับแผนที่วางไว้

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) (2548, 56 อ้างถึงในอัครเดช ไม้จันทร์ 2560, 16) กล่าวถึง ประสิทธิภาพการทำงานโดยทั่วไปว่า หมายถึง การทำงานที่ประหยัดได้ผลงานที่รวดเร็ว มีคุณภาพ คำนึงค่ากับการใช้ทรัพยากรในด้านการเงิน คน อุปกรณ์และเวลา ดังนั้น ประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งที่สามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้และสามารถวัดได้โดยในทางปฏิบัติจะวัดประสิทธิภาพจากปัจจัยนำเข้ากระบวนการหรือผลผลิตที่ออกมา โดยวัดอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างประกอบกัน

ดังนั้นประสิทธิภาพจึงสามารถมองได้ในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้ 1) ประสิทธิภาพในแง่ของมูลค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนการผลิต (Input) เช่น การใช้ทรัพยากรทั้งเงิน คน วัสดุ เทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างประหยัด คำนึงค่าและเกิดการสูญเสียน้อยที่สุด 2) ประสิทธิภาพในแง่ของกระบวนการบริหาร (Process) เช่น การทำงานที่ถูกต้องได้มาตรฐาน รวดเร็วและใช้เทคนิคที่สะดวกสบายกว่าเดิม 3) ประสิทธิภาพในแง่ของผลลัพธ์ เช่น การทำงานที่มีคุณภาพเกิดประโยชน์ต่อสังคม เกิดผลกำไรทันเวลา ผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกที่ดีต่อการทำงานและบริการเป็นที่พอใจของลูกค้า

อัครเดช ไม้จันทร์ (2560, 16) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การกระทำทำกิจกรรมใด ๆ ที่บรรลุตามที่ต้องการและตั้งเป้าหมายไว้ โดยสามารถประหยัดทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อลดการสูญเสียของทรัพยากรนั้น ๆ ได้ ในส่วนของการดำเนินงานที่มุ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น โดยมีสัดส่วนของทุนที่ใช้หรือปัจจัยนำเข้าในการลงทุนให้น้อยที่สุด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างทันเหตุการณ์ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร และเกิดความคุ้มค่าอย่างที่สุด โดยอาศัยปัจจัยจากประสิทธิภาพที่เกี่ยวกับด้านบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือรวมถึงด้านการจัดการจนได้ผลลัพธ์ที่กำหนดไว้ตามเงื่อนไขของเป้าหมาย ถูกต้องรวดเร็วและเป็นที่พึงพอใจขององค์กร

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การสนับสนุนให้มีวิธีการบริหารที่จะได้รับผลดีมากที่สุด โดยสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดนั่นก็คือการลดค่าใช้จ่ายด้านวัสดุและบุคลากรลงในขณะที่พยายามเพิ่มความมั่นคงตรงความเร็วก่อให้เกิดผลกำไรทันเวลา ผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกที่ดีต่อการทำงานและใช้เทคนิคที่สะดวกสบายกว่าเดิม

2.3.2 องค์ประกอบของประสิทธิภาพ

Peterson, E & Plowman, E.G. (1989 อ้างถึงใน อุทิสน์ วีระศักดิ์การุณย์ 2556, 10) ได้ให้แนวคิดใกล้เคียงกับ Harring Emerson โดยตัดทอนบางข้อลงและสรุปองค์ประกอบของประสิทธิภาพไว้ 4 ด้านสำคัญ ดังนี้

1. คุณภาพของงาน (Quality) การทำงานที่มีคุณภาพสูงจะต้องสามารถสร้างความพึงพอใจแก่ผู้ใช้บริการหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ผลงานที่ได้จะต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดและถูกต้องตาม

ข้อกำหนดขององค์กร นอกจากนี้ยังต้องสามารถตอบสนองต่อความคาดหวังของลูกค้าหรือผู้รับบริการ โดยเน้นการให้บริการที่มีประโยชน์และสร้างความพึงพอใจอย่างแท้จริง

2. ปริมาณงาน (Quantity) ปริมาณงานที่เกิดขึ้นต้องตรงกับความต้องการของหน่วยงาน โดยผลงานต้องมีปริมาณที่เหมาะสมตามแผนงานหรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ และการดำเนินงานต้องมีการวางแผนที่ดี รวมถึงการบริหารเวลาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมายที่กำหนด

3. เวลา (Time) การใช้เวลาในการทำงานต้องเหมาะสมและมีการจัดการที่ดี เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้ตามระยะเวลาที่กำหนด โดยไม่เพียงแต่ทำให้เสร็จตามกำหนด แต่ยังต้องมีความรวดเร็วในการทำงานและต้องใช้เทคนิคหรือเครื่องมือที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ทันสมัย

4. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (Costs) การใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานต้องมีความคุ้มค่า โดยการลงทุนต้องเป็นไปตามที่จำเป็นเท่านั้น และต้องทำให้ได้ผลกำไรมากที่สุด โดยการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ลดการสูญเสียและใช้ต้นทุนในการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพ

การพิจารณาด้านเหล่านี้จะช่วยให้องค์กรหรือสถานศึกษาสามารถประเมินและปรับปรุงกระบวนการดำเนินงานได้ดีขึ้น เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและความพึงพอใจของผู้ใช้บริการหรือผู้รับประโยชน์ในที่สุด

Vroom, H. V., & L. Edward Deci (1997 อ้างถึงใน นลพรรณ บุญฤทธิ์ 2558, 12) ได้ทำการศึกษา พบว่า ในการปฏิบัติงานของบุคคลที่จะก่อให้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพจะต้องประกอบด้วย องค์ประกอบ 2 ด้าน คือ ความสามารถความชำนาญของผู้ปฏิบัติงานและการจูงใจในการปฏิบัติงานที่นำไปสู่การใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพนั้นจึงมีความจำเป็นจะต้องคำนึงถึงความพึงพอใจและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้เกิดขึ้นกับบุคคลเสียก่อน

2.3.3 ประเภทของประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพ เป็นเรื่องของการใช้ปัจจัยและกระบวนการในการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพที่อาจไม่แสดงเป็นค่าประสิทธิภาพเชิงตัวเลข แต่แสดงด้วยการบันทึกลักษณะการใช้คน เงิน งาน เวลา รวมไปถึงวัสดุที่ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่า และประหยัดที่สุด โดยไม่มีการสูญเสียของสิ่งเหล่านั้น รวมถึงมีการใช้กระบวนการ วิธีการและเทคนิค หรือกลวิธีในการปฏิบัติที่เหมาะสมสามารถนำไปสู่คุณภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเภทของประสิทธิภาพ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของบุคคล หมายถึง การทำงานที่สามารถเสร็จสิ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยไม่สูญเสียเวลาและพลังงานเกินความจำเป็น บุคคลที่มีประสิทธิภาพในการทำงานคือผู้ที่มีความตั้งใจและมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ใช้เทคนิคและกลวิธีที่เหมาะสมเพื่อสร้างผลงานที่มีคุณภาพสูง โดยไม่สิ้นเปลืองทรัพยากรหรือเวลาอย่างไร้ประโยชน์ บุคคลเหล่านี้มีความสุขและพึงพอใจ

ในงานที่ทำ พร้อมทั้งมีความมุ่งมั่นในการเพิ่มคุณภาพและปริมาณของผลงานอย่างต่อเนื่อง โดยมีการคิดค้น ปรับปรุง และพัฒนาวิธีการทำงานเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดียิ่งขึ้นเสมอ

2. ประสิทธิภาพขององค์กร คือการที่องค์กรสามารถดำเนินงานต่าง ๆ ตามภารกิจหน้าที่ขององค์กร โดยใช้ทรัพยากรปัจจัยต่าง ๆ รวมถึงกำลังคนอย่างคุ้มค่า มีการสูญเปล่าน้อยที่สุด มีลักษณะการดำเนินงานไปสู่ผลตามวัตถุประสงค์ โดยประหยัดทั้งเวลาทรัพยากรและกำลังคนองค์กรมีความสามารถในการใช้ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ เทคนิค วิธีการ และเทคโนโลยี ทำให้เกิดวิธีการทำงานที่เหมาะสม มีความราบรื่นในการดำเนินงานมีปัญหาอุปสรรคและความขัดแย้งน้อยที่สุด บุคลากรมีขวัญ กำลังใจดีและมีความสุขในการทำงาน (ปัทมาพร ท่อชู, 2559)

2.3.4 การวัดผลประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2544 อ้างถึงใน สมปอง กวางทอง 2559, 11) ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญ ซึ่งมีหลักการที่จะประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การปฏิบัติงานบนพื้นฐานของผลสำเร็จและผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยสวนราชการกำหนดตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผล การปฏิบัติงานและนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การเลื่อนขึ้นเงินเดือน การให้รางวัลประจำปีและค่าตอบแทนอื่น ๆ
- 2) การพัฒนาและการแก้ไขการปฏิบัติงาน
- 3) การแต่งตั้งข้าราชการ
- 4) การให้ออกจากราชการ
- 5) การให้รางวัลจูงใจและการบริหารงานบุคคลเรื่องอื่น ๆ

โดยการประเมินนั้นให้ประเมินจากผลงานและคุณลักษณะการปฏิบัติงาน โดยการประเมินผลงานให้พิจารณาจากองค์ประกอบดังต่อไปนี้

- 1) ปริมาณงาน
- 2) คุณภาพของผลงาน
- 3) ความทันเวลา
- 4) ผลลัพธ์ประโยชน์ในการนำไปใช้ และประสิทธิผลของงาน
- 5) การประหยัดทรัพยากร หรือความคุ้มค่าของผลงาน

ส่วนการประเมินคุณลักษณะการปฏิบัติงานให้พิจารณาจากองค์ประกอบดังต่อไปนี้

- 1) การวางแผนและการจัดระบบงาน
- 2) ความเป็นผู้นำ
- 3) การพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา

- 4) ความรับผิดชอบ
- 5) ความสามารถในการปฏิบัติงาน
- 6) ความอุตสาหะในการปฏิบัติงาน
- 7) การรักษาวินัย
- 8) การปฏิบัติตนเหมาะสมกับการเป็นข้าราชการ
- 9) คุณลักษณะอื่น ๆ ตามความเหมาะสมของลักษณะและสภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการในตำแหน่งต่าง ๆ (สมปอง กวางทอง 2559, 12)

Peterson and Plowman (1989, 433-434 อ้างถึงใน สมปอง กวางทอง 2559, 13) ได้สรุปองค์ประกอบของการวัดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานไว้ 5 ข้อ ประกอบด้วย

- 1) คุณภาพของงาน (Quality) หมายถึง งานจะต้องมีคุณภาพ มีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์และมีความประณีต
- 2) ปริมาณงาน (Quantity) หมายถึง งานที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นไปตามเป้าหมายหรือมาตรฐานของหน่วยงาน
- 3) เวลา (Time) หมายถึง เวลาที่ใช้ในการดำเนินงานจะต้องอยู่ในลักษณะที่ถูกต้องตามหลักการและเหมาะสมกับงาน
- 4) วิธีการ (Method) หมายถึง วิธีการในการดำเนินงานจะต้องอยู่ในลักษณะที่เหมาะสมกับงาน ถูกต้องตามหลักการและทันสมัย
- 5) ค่าใช้จ่าย (Costs) หมายถึง ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทั้งหมดจะต้องเหมาะสมกับงาน และวิธีการ

2.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานเป็นการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยเฉพาะในยุคโลกาภิวัตน์กระบวนการบริหารมักเริ่มจากการจัดบุคลากร กระบวนการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ เทคโนโลยี และระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อทำงานได้สำเร็จรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งในความพยายามใช้ทรัพยากรเพื่อประโยชน์ทางการบริหารจึงเป็นศาสตร์ (Science) ที่มีความเกี่ยวข้องกับสาขาวิชาต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดสำหรับในการทำงาน นอกจากนั้นการบริหารงานจะต้องมีการประยุกต์ความรู้ หลักการและทฤษฎีไปใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม จึงทำให้การบริหารนั้นมีลักษณะเป็นศิลป์ (Arts) โดยมุ่งใช้ปัจจัยการบริหารเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ โดยใช้ทรัพยากรเท่าเดิมแต่สามารถทำงานได้เพิ่มมากขึ้น หรือใช้ทรัพยากรลดลงแต่คุณภาพของงานดีเท่าเดิมหรือดีกว่า ดังนั้นความพร้อมของทรัพยากรการบริหารงานที่เพียงพอและเหมาะสมสอดคล้องต่อการบริหารงานนั้นก็ย่อมเป็นปัจจัย

ที่สำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จทำให้ผลในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่กำหนด (ธนวรรณ ทองคำสุก 2559, 40)

2.4.1 ความหมายของปัจจัยการบริหาร

ธนวรรณ ทองคำสุก (2559, 40) กล่าวว่า ปัจจัยการบริหาร หมายถึง ทรัพยากรพื้นฐานสำคัญที่องค์กรนำมาใช้เป็นปัจจัยในการดำเนินงานให้เป็นไปได้ด้วยดีและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทั้งในแง่ปรัชญา ปณิธาน วิสัยทัศน์และภารกิจที่กำหนดซึ่งปัจจัยบริหารหรือทรัพยากรการบริหาร (Administrative resources) ที่สำคัญ ประกอบด้วย ปัจจัยด้านบุคลากร (Man) ปัจจัยในด้านกระบวนการบริหาร (Management) ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material) ปัจจัยด้านงบประมาณ (Money) และปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (Management Information System : MIS)

Herbert A. Simon (1960, 28 อ้างถึงใน ภาณุมาศ เฉลยนาท 2556, 26) กล่าวว่าปัจจัยการบริหารเป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีองค์ประกอบสำคัญ 7 ประการ คือ บุคลากร (Man) เงิน (Money) การบริหารทั่วไป (Management) การบริการประชาชน (Market) คุณธรรม (Moral) ข้อมูลข่าวสาร (Massage) การวัดผล (Measurement)

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ปัจจัยการบริหาร หมายถึง ทรัพยากรที่ใช้เพื่อช่วยสนับสนุนในการบริหารงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นจากแนวคิดดังกล่าวผู้วิจัยสามารถกำหนดความหมายของปัจจัยการบริหารเป็นความหมายของคำว่า ปัจจัยการบริหารงานพัสดุ หมายถึง ปัจจัยที่ช่วยการบริหารงานพัสดุให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ปัจจัยทางการบริหาร 5 ด้าน คือ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านงบประมาณ ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ปัจจัยด้านวิธีการทำงาน และปัจจัยด้านการจัดการ

2.4.2 ความสำคัญของปัจจัยการบริหาร

ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ (2547, 6-7) กล่าวว่า การดำเนินการหรือประกอบภารกิจใด ๆ ขององค์กรนั้นจะมีองค์ประกอบพื้นฐานสำคัญด้วยกัน 3 ประการ คือ 1) กิจกรรมหรือภารกิจขององค์กร 2) ทรัพยากร และ 3) คน ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 3 ทรัพยากรเป็นตัวกลางที่ทำให้กิจกรรมหรือภารกิจขององค์กรบรรลุเป้าหมายหรือสำเร็จได้และหากพิจารณาถึงบทบาทของทรัพยากรในการดำเนินกิจกรรมขององค์กรมีหลายประการ ซึ่งสามารถพิจารณาความสำคัญของทรัพยากรได้ใน 2 ด้าน คือ ด้านปริมาณและด้านคุณภาพ ดังนี้

ด้านปริมาณของทรัพยากรมีผลต่อการดำเนินกิจกรรม ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของกิจกรรม หากมีทรัพยากรมีเพียงพอต่อการดำเนินกิจกรรมภายในหน่วยงาน หรือองค์กรจะดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงกันข้ามหากปริมาณของทรัพยากรมีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน หรือกิจกรรมนั้น ๆ ก็จะไม่สามารถมีประสิทธิภาพได้

2. ประสิทธิภาพของกิจกรรม หากปริมาณของทรัพยากรมีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ทำให้ไม่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าประสงค์ที่ตั้งไว้ได้

3. การเลือกกิจกรรมที่จะปฏิบัติ ปริมาณเป็นตัวกำหนดตัวหนึ่งในการเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมในการดำเนินกิจกรรมตามความเป็นจริงกิจกรรมจะเป็นตัวกำหนดทรัพยากรแต่ในบางกรณีทรัพยากรจะเป็นตัว กำหนดกิจกรรม เนื่องจากข้อจำกัดของทรัพยากรและความจำเป็นที่จะต้องดำเนินกิจกรรมให้บรรลุหรือสำเร็จภายในเวลาที่จำกัด

ด้านคุณภาพ คุณภาพของทรัพยากรมีผลต่อการดำเนินกิจกรรมขององค์การคล้ายคลึงกับปริมาณของทรัพยากร คือ

1. ประสิทธิภาพของกิจกรรม คุณภาพของทรัพยากรจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของโครงการและกิจกรรมค่อนข้างสูง และในบางครั้งอาจจะมีผลกระทบสูงมาก ถึงแม้ว่าจะมีทรัพยากรที่มีจำนวนมาก แต่หากใช้ทรัพยากรไม่เป็น หรือเป็นทรัพยากรที่ไม่มีคุณภาพ ก็จะทำให้การดำเนินงานหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ไม่มีประสิทธิภาพได้

2. ประสิทธิภาพของกิจกรรมหรือประสิทธิผลขององค์การมีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูงกับคุณภาพของทรัพยากร หากการดำเนินกิจกรรมใดทรัพยากรมีคุณภาพไม่ดี ประสิทธิภาพอาจจะมีแต่จะค่อนข้างต่ำกว่าการมีทรัพยากรที่มีคุณภาพสูง

3. คุณภาพของกิจกรรมมีความสัมพันธ์เป็นอย่างมากกับคุณภาพของทรัพยากร ถ้าหากการดำเนินกิจกรรมใดได้ทรัพยากรที่มีคุณภาพสูง คุณภาพของกิจกรรมก็จะดีไปด้วย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2563) ความสำคัญของทรัพยากร ระบุว่าทรัพยากรเพื่อการศึกษามีความสำคัญต่อการศึกษา ได้แก่

1. ทำให้องค์กรดำเนินการเรียนการสอนหรือพัฒนาคนให้มีคุณภาพและได้ผลตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา

2. เป็นการช่วยส่งเสริมงานวิชาการให้มีคุณภาพ

3. เป็นการช่วยส่งเสริมการดำเนินงานด้านอื่น ๆ ในสถานศึกษา

4. เป็นตัวกลางหรือตัวกระตุ้นที่ทำให้กิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินไปได้

5. มีบทบาทต่อกิจกรรมหรือการดำเนินการกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งด้านของปริมาณและคุณภาพ

ภาณุมาศ เกลยนาถ (2556, 28) กล่าวว่า ทรัพยากรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ทรัพยากรเป็นตัวกลางที่ช่วยกระตุ้นส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษา สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ทรัพยากรเป็นปัจจัยพื้นฐานการศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพเป็นตัวกลางที่ช่วยกระตุ้นส่งเสริมและสนับสนุนให้การ

จัดการงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลและหากปริมาณของทรัพยากรมีไม่เพียงพอ การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อาจไม่บรรลุเป้าหมายหรือมีประสิทธิภาพได้ และในทำนองเดียวกันหากทรัพยากรไม่มีคุณภาพย่อมมีผลต่อการดำเนินงานหรือกิจกรรมขององค์กรให้ขาดประสิทธิภาพของกิจกรรมค่อนข้างสูง และบางครั้งแม้ทรัพยากรจะมีจำนวนมากแต่ถ้าหากเป็นทรัพยากรที่ปราศจากคุณภาพการดำเนินกิจกรรมก็ไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้

2.4.3 ประเภทของปัจจัยการบริหาร

William (1965, 33 อ้างถึงใน ธนวรรณ ทองคำสุก 2559, 43) ได้กล่าวว่า ทรัพยากรทางการบริหารมีความสำคัญ และจำเป็นต่อการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จได้ด้วยดี และช่วยให้การทำงานบรรลุผลสัมฤทธิ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีองค์ประกอบอย่างน้อย 7 ประการ คือ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุสิ่งของ (Material) อำนาจหน้าที่ (Authority) เวลา (Time) กำลังใจในการงาน (Will) และความสะดวกต่าง ๆ (Facilities)

มลฤดี รัตนคุณ (2558, 251) กล่าวว่า ปัจจัยกระบวนการบริหารมีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี 7 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผน 2) การจัดองค์กร 3) การจัดคนเข้าทำงาน 4) การอำนวยการ 5) การประสานงาน 6) การรายงาน 7) การจัดงบประมาณ

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2551, 47) กล่าวว่า ในการบริหารจัดการเพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จได้นั้นจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ 1) การบริหารคน (Man) 2) การบริหารเงิน (Money) 3) การบริหารวัสดุอุปกรณ์ (Material) 4) การบริหารข้อมูล (Message) 5) การบริหารเวลา (Minute) 6) การบริหารการให้บริการประชาชน (Market) 7) การบริหารงานทั่วไป (Management) 8) การบริหารคุณธรรม (Morality) 9) การบริหารการวัดผล (Measurement)

รังสรรค์ อินทน์จันทน์ (2552, 47) กล่าวว่า ทรัพยากรการบริหาร หมายถึง การจัดการขององค์กรการได้นำสิ่งที่เป็นทรัพยากรการบริหารมาช่วยในการสนับสนุนการดำเนินงาน เพื่อทำให้เกิดการขับเคลื่อนกระบวนการบริหารและเพื่อให้นำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผลโดยทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ คน เงิน วัสดุสิ่งของของการจัดการ การตลาด เวลาและกระบวนการทำงานหรือวิธีการปฏิบัติงาน

จากแนวคิดที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ประเภทของปัจจัยการบริหารเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารงานพัสดุได้ 5 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านบุคลากร 2) ปัจจัยด้านงบประมาณ 3) ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ 4) ปัจจัยด้านวิธีการทำงาน และ 5) ปัจจัยด้านการจัดการ (ธนวรรณ ทองคำสุก 2559, 46-65) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) ปัจจัยด้านบุคลากร หมายถึง ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ที่ได้รับมอบหมายงานพัสดุ โดยผู้บริหารที่มีความรู้ความเข้าใจระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานพัสดุหรือ

พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เป็นอย่างยิ่ง มีประสพการณ์ในการบริหารงานพัสดุมาเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่พัสดุ คณะกรรมการตรวจรับพัสดุ หรือผู้ที่รับผิดชอบงานด้านพัสดุมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการพัสดุ โดยเฉพาะและบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านพัสดุปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ

2) ปัจจัยด้านงบประมาณ หมายถึง การได้รับจัดสรรงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัดในการดำเนินงานตามโครงการ แผนงานมีความเพียงพอต่อความต้องการ การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานพัสดุประจำปีอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ การได้รับงบประมาณจัดสรรจากรัฐบาลเพียงพอต่อการดำเนินงานพัสดุการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณด้านงานพัสดุพิจารณาจากผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาการวางแผนการจัดทำงบประมาณสอดคล้องกับแผนปฏิบัติงานประจำปี การติดตาม ควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณในงานพัสดุตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบและการสรุปรายงานผลการใช้งบประมาณเพื่อการดำเนินงานพัสดุเป็นประจำทุกปี เพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้

3) ปัจจัยด้านวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง การวางแผนกำหนดความต้องการใช้วัสดุ ครุภัณฑ์เพื่อดำเนินงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ดำเนินงานอย่างเพียงพอและทันต่อความต้องการในการใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิผลเพียงพอที่จะช่วยทำให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จ การจัดสรรงบประมาณ เพื่อบำรุงรักษาให้วัสดุอุปกรณ์อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน การนำวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในการดำเนินงานด้านพัสดุและการจัดทำบัญชีวัสดุและทะเบียนคุมทรัพย์สินเพื่อควบคุมวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4) ปัจจัยด้านวิธีการทำงาน (Method) หมายถึง การดำเนินงานพัสดุโดยยึดถือคู่มือของหน่วยงานต้นสังกัด ขั้นตอนการนำเสนอรายงานขอใช้งบประมาณไม่ยุ่งยากซับซ้อน รูปแบบเอกสาร การปฏิบัติงานด้านพัสดุยึดระเบียบและแนวทางปฏิบัติของทางราชการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินการด้านพัสดุมีคำสั่งและระบุงานอย่างชัดเจน ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติงานพัสดุมีความยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมและรัดกุม การจัดทำเอกสารด้านพัสดุถูกต้องครบถ้วนเป็นไปตามระเบียบพัสดุและการได้รับความร่วมมือและสนับสนุนในดำเนินงานพัสดุจากหน่วยงานอื่น

5) ปัจจัยด้านการจัดการ หมายถึง การวางแผนกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินงานด้านพัสดุได้อย่างชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดโครงสร้างบุคลากรและทรัพยากรที่จะใช้ในการดำเนินงานด้านพัสดุเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามกำหนดไว้ การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อการปฏิบัติงานแก่เจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานด้านพัสดุ การนำกระบวนการจัดการงานพัสดุที่มีระบบมาปฏิบัติให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ

และประสิทธิผล การควบคุม นิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานพัสดูอย่างต่อเนื่องและการนำผลการประเมินการดำเนินงานพัสดุมากำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาต่อไป

2.4.4 กระบวนการในการจัดการ

Griffin (1997, 4 อ้างถึงใน ธนวรรณ ทองคำสุก 2559, 67) ได้กล่าวถึง การบริหารจัดการ (Management) คือ แผนหรือนโยบาย หรือชุดความคิดที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องในการกำหนดทิศทางและการใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานและองค์กร การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึงการใช้ทรัพยากรอย่างฉลาดและคุ้มค่า (Cost-effective) ขณะที่การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) หมายถึงการตัดสินใจที่ถูกต้อง (Right decision) และการดำเนินงานให้สำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ ดังนั้น ผลสำเร็จของการบริหารจัดการจึงต้องมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผลควบคู่กันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง

จันทิมา ชูวานนท์ (2553, 48) กล่าวว่า การบริหารจัดการ คือ กระบวนการที่มีคณะบุคคล นานโยบายที่กำหนดไปปฏิบัติให้เกิดผล โดยการแปลงนโยบายให้เป็นแผนงานและกิจกรรมมีการสั่งการ ดำเนินการ และควบคุมดูแลให้มีการปฏิบัติงานต่าง ๆ ร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

ณัฐภรณ์ท์ เขจรันท์ และคณะ (2546, 77-80 อ้างถึงใน ธนวรรณ ทองคำสุก 2559, 68-69) กล่าวว่า Edward Deming ได้สร้างวงจร PDCA ไว้ประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Plan) เป็นจุดเริ่มต้นของวงจรการบริหารคุณภาพเพราะแผนจะกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาคุณภาพ โดยแผนจะต้องอธิบายความจำเป็นและการสร้างความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาโดยต้องอาศัยการร่วมแรงร่วมใจทุกฝ่ายในการปรับปรุง แก้ไขอุปสรรคและข้อบกพร่องต่าง ๆ ขององค์กรให้หมดไปอย่างเป็นขั้นตอน เพื่อให้องค์กรสามารถดำเนินงานบรรลุความสำเร็จตามที่ต้องการ การวางแผนการสร้างคุณภาพมี 4 ขั้นตอน คือ

1.1 ตระหนักและกำหนดปัญหาที่ต้องการแก้ไขหรือปรับปรุง โดยสมาชิกทุกคนจะร่วมมือกันในการระบุปัญหาเพื่อที่จะร่วมกันหาการศึกษาและวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขต่อไป

1.2 เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับวิเคราะห์และตรวจสอบการดำเนินงานหรือหาสาเหตุของปัญหา เพื่อใช้ในการปรับปรุง

1.3 อธิบายปัญหาและกำหนดทางเลือก วิเคราะห์ปัญหา เพื่อใช้กำหนดสาเหตุของความบกพร่องและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้สมาชิกทุกคนในทีมงานคุณภาพเกิดความเข้าใจในสาเหตุและปัญหาอย่างชัดเจนแล้วร่วมกันระดมความคิด สร้างทางเลือกที่เป็นไปได้ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาเพื่อมาทำการวิเคราะห์และตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดมาดำเนินงาน

1.4 เลือกวิธีการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงการดำเนินงาน โดยร่วมกันวิเคราะห์วิจารณ์ ทางเลือกต่าง ๆ ผ่านการระดมความคิดและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกเพื่อตัดสินใจ เลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุดในการดำเนินงานให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจต้องทำการวิจัยและหาข้อมูลเพิ่มเติม หรือกำหนดทางเลือกใหม่ที่มีความน่าจะเป็นในการแก้ปัญหาได้มากกว่าเดิม

2. การดำเนินงานหรือการปฏิบัติ (Do) เป็นการนำทางเลือกที่ตัดสินใจไปวางแผนในการปฏิบัติงาน และลงมือปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ถ้าปัญหานั้นเป็นงานที่สามารถดำเนินการแก้ไขได้ภายในกลุ่มก็สามารถปฏิบัติได้ทันทีถ้าหากปัญหานั้นมีความซับซ้อนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหรือกลุ่มอื่น ก็ต้องแจ้งให้ผู้บริหารสั่งการให้หน่วยงานอื่น ประสานงานและร่วมมือแก้ไขปัญหาก็สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

3. การตรวจสอบ (Check) คือ การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโดยการเปรียบเทียบผลลัพธ์ระหว่างก่อนและหลังการปฏิบัติงาน เพื่อดูว่ามีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด หากผลลัพธ์ที่ได้ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ก็สามารถนำไปใช้เป็นมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติงาน ในครั้งถัดไป แต่หากผลลัพธ์ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ทีมงานคุณภาพจะต้องทำการ ศึกษาวิเคราะห์หาสาเหตุ เพื่อดำเนินการปรับปรุงและแก้ไขให้การทำงานในอนาคตมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

4. การปรับปรุง (Act) คือ ขั้นตอนในการกำหนดมาตรฐานใหม่จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในอนาคต หรือทำการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจเกิดจากความไม่สอดคล้องกับความต้องการ ปัญหาที่ไม่คาดคิด หรือปัญหาเฉพาะหน้าในการดำเนินงาน จนกระทั่งได้ผลลัพธ์ที่พึงพอใจและได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย หลังจากนั้นจึงนำมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ได้รับการปรับปรุงไปใช้ในอนาคต พร้อมจัดทำรายงานเพื่อเสนอต่อผู้บริหารและกลุ่มอื่น ๆ ให้ได้รับทราบต่อไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า กระบวนการในการจัดการ มีหลายกระบวนการที่ผู้บริหาร จะเลือกนำมาใช้ให้ถูกหลัก ถูกงาน ถูกเวลาและสถานการณ์ เพราะการบริหารเป็นกระบวนการที่ ผู้บริหารใช้ศิลปะและกลยุทธ์ต่าง ๆ ดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอน โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจของ สมาชิกในองค์กร การตระหนักถึงความรู้ความสามารถความถนัดและความมุ่งมั่นหวังในความ เจริญก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์กรควบคู่ไปด้วย องค์กรจึงจะสัมฤทธิ์ผลตาม เป้าหมายที่กำหนด

2.5 ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา

2.5.1 ข้อมูลพื้นฐาน

โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา ที่ตั้ง 445 หมู่ 17 ตำบลบ้านต้อม อำเภอเมืองพะเยา จังหวัด พะเยา สังกัดศึกษาธิการจังหวัดพะเยา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

กระทรวงศึกษาธิการ โทรศัพท์ 0 5448 0088 โทรสาร 0 5448 4959 ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ c.tech_junior@hotmail.com Website : www.chaiphonphongpittaya.com เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นเด็กเล็ก อนุบาล จนถึงระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เนื้อที่ 880 ตารางวา เขตพื้นที่บริการ จังหวัดพะเยา

2.5.2 ประวัติของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา

โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา เกิดขึ้นจากดำริของ คุณบุญจริง ไชยพันธ์พงษ์ ประธานกรรมการบริหารโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์เทคโนโลยี (ระดับอาชีวศึกษา) ด้วยความตั้งใจในการพัฒนาเยาวชนในจังหวัดพะเยา ให้มีความสามารถที่จะคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น ประกอบกับแนวคิดในการสร้างระบบการเรียนการสอนที่ทำให้เด็กรู้สึกมีความสุขกับการเรียน โดยเล็งเห็นความสำคัญในการปูพื้นฐานการศึกษาในระดับปฐมวัยและประถมศึกษา ซึ่งมีผลอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของเด็กในอนาคต พร้อมกับเป็นการรับรอง การเจริญเติบโตของเมืองพะเยา จึงคาดว่าหากจัดตั้งโรงเรียนขึ้นในพื้นที่ปัจจุบัน จะสามารถแบ่งเบาภาระผู้ปกครองในชุมชนเมืองนี้และชุมชนชนบทรอบนอกเมืองได้ พร้อมกับการสร้างความพึงพอใจให้ผู้ปกครองด้วยความคิด “ลูกของท่าน คือ ลูกของเรา” และด้วยใจรักในการพัฒนาทางด้านการศึกษา อยากจะให้เด็กได้มีโอกาสเตรียมความพร้อมในการเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ในสังคมใหม่ได้อย่างมีความสุข โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จึงได้รับการก่อตั้งขึ้น เพื่อเป็นโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาเด็กให้มีความสามารถทั้งทางด้านวิชาการและกิจกรรมที่เสริมสร้างให้เด็กได้รู้และกล้าแสดงออกในทางที่ถูกที่ควร โดยเน้นพัฒนาเด็กทั้งทางด้าน IQ และ EQ ไปพร้อม ๆ กัน ซึ่งแนวคิดดังกล่าวได้ถูกถ่ายทอดออกมาเป็นรูปแบบของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยาในปัจจุบัน

โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา ทำพิธีเปิดอย่างเป็นทางการ โดยได้รับเกียรติจาก นายสมศักดิ์ บุญเปลื้อง ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา เป็นประธานพิธี ในวันพฤหัสบดีที่ 14 สิงหาคม 2546 เวลา 10.29 น.

2.5.3 ระดับที่เปิดสอน

- ปกติ (สามัญศึกษา) ระดับก่อนประถมศึกษา, ประถมศึกษา

2.5.4 ข้อมูลพื้นฐานแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ปรัชญา

“นตฺถิ ปญฺญา สมาอาภา”

“แสงสว่างเสมอด้วยปัญญาไม่มี”

วิสัยทัศน์

มุ่งเน้นให้นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีทั้งด้านวิชาการคุณธรรมจริยธรรมสุขภาพกายและจิตใจสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขมีจิตสำนึกในความเป็นไทยและพัฒนากว้างไกลสู่ความเป็นสากล

พันธกิจ

1. ส่งเสริมและจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ
2. ส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีในด้านวิชาการ
3. ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม
4. ส่งเสริมให้นักเรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทย
5. ส่งเสริมให้นักเรียนพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

เป้าหมาย

1. นักเรียนมีสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจ
2. นักเรียนมีพัฒนาการที่ดีในด้านวิชาการ
3. นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม
4. นักเรียนมีจิตสำนึกในความเป็นไทย
5. นักเรียนมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา

ยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้กลยุทธ์
2. ปลูกฝังคุณธรรมความสำนึกในความเป็นชาติไทยและวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกลยุทธ์
3. พัฒนาครูบุคลากรทางการศึกษาและผู้บริหารทั้งระบบกลยุทธ์
4. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษากลยุทธ์
5. ปรับปรุงและจัดภูมิทัศน์และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาโดยเน้นด้านความสะอาดร่มรื่นแลดูสวยงามปลอดภัยเอื้อต่อการเรียนการสอนและการศึกษาเรียนรู้ของเด็กและผู้เรียน

เอกลักษณ์

“การจัดภูมิทัศน์และบรรยากาศสภาพแวดล้อมให้น่าอยู่น่าอาศัย”

อัตลักษณ์

“ยิ้มใสไหว้สวย”

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการบริหารวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนไชยพันธ์พิทยา จังหวัดพะเยา ดังนั้นวิชาการหลายท่านได้ทำการวิจัยได้ดังนี้

ลักษณะประภา สุวรรณสมบัติ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารกับประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับสูง เท่ากับ 0.69 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 4) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ส่งผลต่อประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ สามารถพยากรณ์ประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ได้ร้อยละ 66.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถสร้างสมการในพยากรณ์ และสมการในรูปแบบคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 0.890 + 0.404 (X1) + 0.396 (X5)$ และสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน $\hat{Zy} = 0.033 (X1) + 0.034 (X5)$

สุภารัตน์ บาลนาคม (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า 1. ปัจจัยทางการบริหาร และประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานพัสดุ และเจ้าหน้าที่งานพัสดุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยทางการบริหาร และประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานพัสดุ และเจ้าหน้าที่งานพัสดุ โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3. ปัจจัยทางการบริหารในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานพัสดุ และเจ้าหน้าที่งานพัสดุ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันโดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน 4. ปัจจัยทางการบริหาร และประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานพัสดุ และเจ้าหน้าที่งานพัสดุ ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพัสดุ แตกต่างกัน โดยรวมไม่แตกต่างกัน 5. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหาร และประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียน สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 6. ปัจจัยทางการบริหารในโรงเรียน ด้านการบริหารองค์กร ด้านงบประมาณ ด้านการกำหนดความต้องการ และด้านการวางแผน มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ โดยรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีอำนาจการพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ ร้อยละ 61.60 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ ± 29.240 7. ปัจจัยทางการบริหารที่ควรได้รับการพัฒนา มีจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการวางแผน โรงเรียนควรจัดทำแผนการจัดหาพัสดุ และแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ 2) ปัจจัยด้านงบประมาณ โรงเรียนควรจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณตามผลผลิตหรือโครงการที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี

3) ปัจจัยด้านการกำหนดความต้องการ ต้องมีการสำรวจความต้องการใช้วัสดุจากผู้ใช้งานจริง และดำเนินการจัดหาวัสดุให้มีอยู่อย่างเพียงพอต่อความต้องการ และ 4) ปัจจัยด้านการบริหารองค์กรควรมีการประชุมจัดตั้งงบประมาณในแต่ละโครงการของงาน 4 ฝ่ายร่วมกันเพื่อดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้เหมาะสมในแต่ละงาน

เอื้ออังกูร ชำนาญ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพื้นที่สูง พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน สำหรับแนวทางในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ มีทั้งหมด 4 ด้าน คือ 1. ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ควรมีการรวบรวมผลการประเมินที่หลากหลายให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรแกนกลางส่งเสริมให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับผู้เรียน 2. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ควรมีการนิเทศ ติดตาม การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมและพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมภายในโรงเรียนเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ทันสมัย 3. ด้านการนิเทศการศึกษา ควรมีการกำหนดวันเวลาในการนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง จัดนิทรรศการ เพื่อแลกเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และสถานศึกษาอื่นอย่างเป็นกัลยาณมิตร และ 4. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ควรจัดการเรียนการสอนแบบต่อเนื่องกันจนเสร็จสิ้นกระบวนการในรายวิชา และส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม

ณัฐณิกันต์ ทองโคตร (2564) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อหาแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ได้แก่ การสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมอย่างต่อเนื่องจัดโครงการส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อ พัฒนาสื่อและสร้างนวัตกรรมการเรียนการสอน 2) ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ Active Learning ให้ครูใช้วิธีการสอนและใช้เทคนิคที่หลากหลายควรส่งเสริมให้ครูใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนการสอนทั้งภายในและภายนอกชั้นเรียน 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ประชุมชี้แจงและแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

ต่าง ๆ ก่อนจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา 4) ด้านการนิเทศการศึกษา ได้แก่ ประชุมคณะครูและแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงาน กำหนดปฏิทินการดำเนินการนิเทศที่ชัดเจน กำหนดแนวทางการนิเทศที่ชัดเจน ให้ข้อมูลย้อนกลับทันทีและสะท้อนผลการนิเทศในภาพรวมตามวาระการประชุมประจำเดือน 5) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ได้แก่ จัดทำคู่มือดำเนินงานตามแผน PDCA ควบคุมตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 6) ด้านการวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริงควรใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย ดำเนินการจัดทำคู่มือระเบียบกำหนดเกณฑ์และแนวปฏิบัติ

ปริญญญา ใจดี (2564) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของครูและผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกระบี่ พบว่า 1. ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของครูและผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีทัศนะต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากอย่างยิ่งทุกด้าน 2. ครูและผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีเพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษาที่ต่างกัน มีประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3. ปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของครูและผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พบว่า การจัดการเรียนการสอนควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งหลักสูตรที่นำไปใช้ในการเรียนการสอน และสอนให้ตรงกับบริบทของนักเรียนในห้องเรียน ทั้งทางด้านทักษะชีวิต การวิเคราะห์ คิด พุด ฟัง อ่าน เขียน และด้านศาสนาให้ดีขึ้น

นววรรณ พวงลำไย (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของครู วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา พบว่า การบริหารงานวิชาการของครู วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวัดผลและประเมินผล ด้านแผนกวิชา ด้านพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิทยบริการและห้องสมุด และด้านอาชีวศึกษากับระบบทวิภาคี ตามลำดับ ข้อเสนอแนะคือ จัดการประชุมแผนกวิชาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง กำหนดการส่งแผนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนขึ้น ครูเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษาได้มีส่วนร่วมการประเมินในรายวิชาของตนเอง จัดหาบุคลากรผู้มีความรู้เรื่องการวัดผลและประเมินผลตามสมรรถนะและทักษะวิชาชีพของนักเรียน นักศึกษา ห้องสมุดจัดหนังสืออ่านประกอบวิชาชีพเกษตรมากยิ่งขึ้น ครูผลิตสื่อการสอนที่ทันสมัย จัดให้มีบุคลากรผู้

ความรู้เฉพาะด้านสื่อการสอนทางวิชาชีพเกษตร และเปิดการเรียนการสอนทวิภาคีร่วมกับสถานประกอบการ

วรพล เจริญวัย (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า 1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ระดับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3. ปัจจัยทำนายที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.55 ถึง 0.73 โดยปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้เรียน มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4. สมการถดถอยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ปัจจัยด้านพฤติกรรมด้านการเรียน (X_8) ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ (X_1) ด้านเจตคติต่อการเรียน (X_9) ด้านพฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำ (X_2) โดยสมการถดถอยในการพยากรณ์ร้อยละ 63.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้สมการถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน

อริวัฒน์ พันธุ์รัตน์ (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมเท่ากับ 0.75 สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้ร้อยละ 57

ธริศร เทียบปาน (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของรูปแบบ การสร้างรูปแบบ และนำรูปแบบไปทดลองใช้ เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนโรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้ ในขอบข่ายการบริหารวิชาการ 5 องค์ประกอบ พบว่า โดยภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมากได้แก่ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาทีมงานวิชาการ ด้านกระบวนการบริหารงานวิชาการตามแนวคิดคุณภาพ และ ด้านขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

ขวัญข้าว ชุ่มเกษรกุลกิจ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการ และเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 และเพื่อเสนอแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ของผู้เรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ในการบริหารวิชาการ 7 ด้าน พบว่า โดยภาพรวมปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมทางการศึกษา รวมไปถึงสื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีทางการศึกษา และการนิเทศการจัดการเรียนการสอน และการนิเทศการศึกษา

พรพรรณ พินทุสมิต (2560) การวิจัยเรื่อง การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า มีการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา เป็นการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวางแผนการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ให้เกิดประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาและครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ 1) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และส่งเสริมพัฒนาความเป็นเลิศของผู้เรียนควบคู่กับการพัฒนาคุณธรรม เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดกับผู้เรียน 2) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดียิ่งขึ้นหรือสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของชุมชน ความต้องการของผู้เรียน และเท่าทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและสังคม เพื่อส่งเสริมพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดศักยภาพสูงสุด 3) การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน เป็นกระบวนการที่ใช้พัฒนาผู้เรียนและเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 4) การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการบริหารจัดการศึกษา เพื่อชี้แนะปรับปรุง และร่วมมือกับคุณครูในจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ

เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา 5) การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการรวบรวมแหล่งสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชัยพันธ์พิทยา จังหวัดพะเยาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล
- 3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนโรงเรียนชัยพันธ์พิทยา จังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2566 และผู้ใช้บริการ โดยมีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 39 คน และผู้ใช้บริการ จำนวน 560 คน รวมทั้งสิ้น 600 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนโรงเรียนชัยพันธ์พิทยา จังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2566 และผู้ใช้บริการ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซ์และมอร์แกน (Krejcie and Morgan 1970, 607-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 234 คน แล้วใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยใช้วิธีคำนวณจากสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane 1973, 725) ที่ความคลาดเคลื่อน 0.05

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบแนวคิดจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

- 3.2.1 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ
- 3.2.2 กำหนดขอบเขตเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถามและศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องตามกรอบแนวคิดและนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ
- 3.2.3 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษาในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยประกอบด้วยข้อมูลหลัก 3 ตอน และมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล คำถามเป็นการสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนข้อคำถาม 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน และปัจจัยด้านผู้เรียน จำนวน 28 ข้อ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ	ระดับคะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

การแปลความหมายของระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ตามลำดับคะแนนตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2556) ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions)

3.2.4 นำแบบทดสอบที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

3.2.5 นำแบบสอบถามที่ผ่านความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาไปขอความร่วมมือผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านในการตรวจสอบ เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในประเด็นความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) และความสมบูรณ์ของข้อคำถาม

3.2.6 นำข้อคิดและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวัดตามนิยามศัพท์

(Index of Item Objective Congruence : IOC) แล้วเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) มาใช้และดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญทั้งในด้าน ความครอบคลุม ความเป็นปรนัย และข้อเสนอแนะอื่น ๆ โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

หากได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.66 - 1.00 ถือว่ามีค่าในเกณฑ์ยอมรับได้

3.2.7 การทดสอบเครื่องมือวัดนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เพื่อทำการคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) จำนวน 30 ชุด ได้ค่า ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

3.2.8 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทำหนังสือขออนุญาตจากสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิกไปยังโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์ พิทยา จังหวัดพะเยา เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลในการศึกษา

2. นำส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหาร ครูผู้สอนโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา และผู้ใช้บริการ จำนวน 234 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

3) ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

4) นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ผล แล้วนำผลที่ได้มาสรุปตาม ขั้นตอนของการศึกษา

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้วิธี ทางสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.4.1 วิเคราะห์ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลของประชากร นำมาวิเคราะห์โดยการแจกแจง ความถี่และค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตาราง

3.4.2 วิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา โดยผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์ตามระดับมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด 2554, 121) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 แปลความหมายว่า มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 แปลความหมายว่า มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 แปลความหมายว่า มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 แปลความหมายว่า มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 แปลความหมายว่า มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ระดับน้อยที่สุด

3.4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ใช้บริการ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา

3.4.4 วิเคราะห์ข้อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions) โดยการใช้วิธีแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ นำเสนอเป็นความเรียง

3.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจของแบบสอบถาม โดยการพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC)

2) การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

สถิติพื้นฐาน

1) การแจกแจงความถี่ (Frequency)

2) ร้อยละ (Percentage)

3) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

- 1) t-test
- 2) F-test เมื่อพบความแตกต่างทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเซฟเฟ (Scheffe)

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ (Survey Research) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ใช้บริการโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้มาทำการประมวลผล และนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบของตาราง และบรรยายผลตามลำดับ

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.3.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา

4.3.3 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ใช้บริการโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา

4.3.4 ข้อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันชัดเจนในการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

$\bar{X}$ = ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง (Mean)

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง (Standard Deviation)

(percentage) = ค่าร้อยละ

f = ความถี่

t = ค่าสถิติที่คำนวณจาก t-test

F = ค่าสถิติที่คำนวณจาก F-test หรือวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)

df = ระดับความเป็นอิสระ (degrees of freedom)

SS = ผลรวมของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)

MS = ค่าเฉลี่ยผลรวมของความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Squares)

Sig = นัยสำคัญทางสถิติ

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำเสนอข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนไชยพันธ์ พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมและรายด้าน

3. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ใช้บริการโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา

4. ข้อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งรวบรวมจากแบบสอบถาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	99	42.31
หญิง	144	57.69
รวม	234	100.00

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	37	15.81
31-40 ปี	88	37.61
41-50 ปี	88	37.61
51 ปีขึ้นไป	21	8.97
รวม	234	100.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	21	8.97
ปริญญาตรี	195	83.33
ปริญญาโท	16	6.84
ปริญญาเอก	2	0.86
รวม	234	100.00
อาชีพ		
ครูและบุคลากรทางการศึกษา	38	16.24
พนักงานภาครัฐ	30	12.82
พนักงานภาคเอกชน	29	12.39
ธุรกิจส่วนตัว	57	24.36
ค้าขาย	45	19.23
เกษตรกร	15	6.41
ข้าราชการและพนักงานท้องถิ่น	3	1.28
ข้าราชการ	17	7.26
รวม	234	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 144 คน คิดเป็น ร้อยละ 57.69 เพศชาย จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 42.31 จำแนกตามอายุ พบว่า มากที่สุด คือ ช่วงอายุ 31-40 ปี และ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 37.61 รองลงมา ช่วงอายุต่ำกว่า 30 ปี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 15.81 รองลงมา ช่วงอายุ 51 ปีขึ้นไป จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.97 จำแนกตาม

ระดับการศึกษา พบว่า มากที่สุด คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 รองลงมา ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 8.97 รองลงมา ระดับปริญญาโท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 6.84 รองลงมา ระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.86 จำแนกตามอาชีพ พบว่า มากที่สุด คือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 24.36 รองลงมา อาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 16.24 รองลงมา อาชีพค้าขาย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 19.23 รองลงมา อาชีพพนักงานภาครัฐ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 12.82 รองลงมา อาชีพพนักงานภาคเอกชน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 12.39 รองลงมา อาชีพข้าราชการ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 7.26 รองลงมา อาชีพเกษตรกร จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 6.41 รองลงมา อาชีพข้าราชการและพนักงานท้องถิ่น จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.28

4.3.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทย จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมและรายชื่อดังตารางที่ 4.2-4.4

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายข้อ

ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทย จังหวัดพะเยา	n = 234		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
1. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียน	4.30	0.65	มาก
2. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านวิชาการ ด้านดนตรีและกีฬา	4.23	0.78	มาก
3. โรงเรียนจัดการเรียนการสอนตรงกับความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครอง	4.24	0.76	มาก
4. โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอยู่เสมอ	2.42	0.71	มาก
5. โรงเรียนการประชาสัมพันธ์/ข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน	4.27	0.81	มาก
6. ท่านมีส่วนในการสนับสนุนด้านการศึกษาของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ	4.42	0.74	มาก
7. ท่านมีส่วนในการให้คำปรึกษา เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.38	0.72	มาก

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านผู้บริหาร โดยภาพรวมและรายข้อ (ต่อ)

ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยา	n = 234		ระดับความ คิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
8. ท่านมีส่วนสนับสนุนผู้เรียนในการทำกิจกรรมร่วมกับ ชุมชนที่สามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	4.22	0.70	มาก
9. ท่านมีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	4.36	0.78	มาก
10. ท่านมีความพึงพอใจต่อคุณภาพผู้เรียน	4.35	0.69	มาก
รวม	4.32	0.73	มาก

จากตารางที่ 4.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านผู้บริหาร โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอยู่เสมอ และการมีส่วนในการสนับสนุนด้านการศึกษาของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.74) รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนในการให้คำปรึกษา เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน การมีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา การมีความพึงพอใจต่อคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียน โรงเรียนการประชาสัมพันธ์/ข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน โรงเรียนจัดการเรียนการสอนตรงกับความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครอง โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านวิชาการ ด้านดนตรีและกีฬา และการมีส่วนสนับสนุนผู้เรียนในการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนที่สามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านครูสอน โดยภาพรวมและรายข้อ

ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนชัยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา	n = 234		ระดับความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
11. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด	4.37	0.64	มาก
12. ครูจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ประเมินและแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน	4.36	0.70	มาก
13. ครูใช้เทคนิคในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย	4.26	0.71	มาก
14. ครูจัดการเรียนการสอน โดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม	4.47	0.69	มาก
15. ครูส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด อินเทอร์เน็ตหรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ	4.12	0.79	มาก
16. ครูตั้งใจสอน ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรม	4.56	0.58	มากที่สุด
17. ครูมีจิตใจที่โอบอ้อมอารีแก่ผู้เรียน	4.52	0.65	มากที่สุด
18. ครูเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด	4.50	0.69	มาก
19. ครูมีบุคลิกภาพที่ดี การแต่งกายถูกระเบียบ และการพูดจาดี และวางตัวเหมาะสม	4.54	0.65	มากที่สุด
รวม	4.41	0.68	มาก

จากตารางที่ 4.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านครูสอน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ครูตั้งใจสอน ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.58) รองลงมา ได้แก่ ครูมีบุคลิกภาพที่ดี การแต่งกายถูกระเบียบ และการพูดจาดี และวางตัวเหมาะสม ครูมีจิตใจที่โอบอ้อมอารีแก่ผู้เรียน ครูเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ครูจัดการเรียนการสอน โดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด ครูจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ประเมินและแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ครูใช้เทคนิคในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ครูส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด อินเทอร์เน็ตหรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นที่มีต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านผู้เรียน โดยภาพรวมและรายข้อ

ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยา	n = 234		ระดับความ คิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
20. ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตดี	4.53	0.61	มากที่สุด
21. ผู้เรียนมีวินัย ซื่อสัตย์ อดทน เสียสละ และรับผิดชอบ	4.39	0.68	มาก
22. ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ควบคุม และแสดงออกทางอารมณ์ได้	4.36	0.69	มาก
23. ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร ภาษาไทยและภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น	4.06	0.74	มาก
24. ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ	4.15	0.75	มาก
25. ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดี	4.29	0.67	มาก
26. ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี	4.37	0.68	มาก
27. ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย และปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	4.38	0.74	มาก
28. ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข	4.64	0.56	มากที่สุด
รวม	4.35	0.68	มาก

จากตารางที่ 4.4 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านผู้เรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.56) รองลงมา ได้แก่ ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตดี ผู้เรียนมีวินัย ซื่อสัตย์ อดทน เสียสละ และรับผิดชอบ ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย และปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ควบคุม และแสดงออกทางอารมณ์ได้ ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดี ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ และผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร ภาษาไทยและภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น ตามลำดับ

4.3.3 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา โดยใช้สถิติค่า t-test และค่า F-test หรือวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างจึงทดสอบรายคู่ภายหลังด้วยวิธี Scheffe' Test ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตาราง 4.5-4.8

ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา ในภาพรวม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	p
ชาย	90	4.36	0.42	0.379	0.705
หญิง	144	4.38	0.50		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา ในภาพรวม จำแนกตามอายุ

ปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig
1. ด้านผู้บริหาร	ระหว่างกลุ่ม	1.594	4	0.531	1.881	0.134
	ภายในกลุ่ม	64.963	230	0.282		
	รวม	66.557	234			
2. ด้านครูผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	2.545	4	0.848	3.606	0.014*
	ภายในกลุ่ม	54.118	230	0.235		
	รวม	56.663	234			
3. ด้านผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.543	4	0.514	2.269	0.081
	ภายในกลุ่ม	52.123	230	0.227		
	รวม	53.666	234			

ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยา ในภาพรวม จำแนกตามอายุ (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig
	ระหว่างกลุ่ม	1.792	4	0.597	2.778	0.042
รวม	ภายในกลุ่ม	49.464	230	0.215		
	รวม	51.257	234			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.6 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยา จำแนกตามอายุ พบว่า ปัจจัยด้านครูผู้สอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.7 แสดงการทดสอบเปรียบเทียบรายคู่แบบ Scheffe ด้านอายุ

สถานภาพ	ต่ำกว่า 30 ปี	31-40 ปี	41-50 ปี	51 ปีขึ้นไป
ต่ำกว่า 30 ปี	-			
31-40 ปี	0.053*	-		
41-50 ปี	0.093*	0.992	-	
51 ปีขึ้นไป	0.993	0.302	0.399	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างด้านอายุต่ำกว่า 30 ปี กับช่วงอายุ 31-40 ปี และช่วงอายุ 41-50 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.8 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยา ในภาพรวม จำแนกตามระดับการศึกษา

ปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	Sig
1. ด้านผู้บริหาร	ระหว่างกลุ่ม	0.992	4	0.331	1.160	0.326
	ภายในกลุ่ม	65.564	230	0.285		
	รวม	66.557	234			
2. ด้านครูผู้สอน	ระหว่างกลุ่ม	0.272	4	0.091	0.370	0.775
	ภายในกลุ่ม	56.391	230	0.245		
	รวม	56.663	234			
3. ด้านผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.392	4	0.131	0.564	0.639
	ภายในกลุ่ม	53.274	230	0.232		
	รวม	53.666	234			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	0.300	4	0.100	0.451	0.717
	ภายในกลุ่ม	50.957	230	0.222		
	รวม	51.257	234			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยา จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.9 แสดงสรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐาน	เป็นไปตาม สมมติฐาน	ไม่เป็นไปตาม สมมติฐาน
1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยาสังเคราะห์พะเยา จำแนกตามเพศ แตกต่างกัน		✓
2. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยาสังเคราะห์พะเยา จำแนกตามอายุ แตกต่างกัน	✓	
3. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยาสังเคราะห์พะเยา จำแนกตามระดับการศึกษา แตกต่างกัน		✓

จากตารางที่ 4.9 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยาสังเคราะห์พะเยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ สำหรับปัจจัยด้านเพศ และระดับการศึกษาไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 4.10 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการศึกษา (Sig.)	
	ยอมรับ สมมติฐาน	ปฏิเสธ สมมติฐาน
1. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยาสังเคราะห์พะเยา แตกต่างตามเพศ		
ด้านผู้บริหาร		✓ (0.00)
ด้านครูผู้สอน		✓ (0.00)
ด้านผู้เรียน		✓ (0.00)

ตารางที่ 4.10 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน (ต่อ)

สมมติฐาน	ผลการศึกษา (Sig.)	
	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
2. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยาแตกต่างกันตามอายุ		
ด้านผู้บริหาร	✓ (0.54)	
ด้านครูผู้สอน	✓ (0.53)	
ด้านผู้เรียน	✓ (0.65)	
3. ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยาแตกต่างกันตามระดับการศึกษา		
ด้านผู้บริหาร		✓ (0.00)
ด้านครูผู้สอน		✓ (0.00)
ด้านผู้เรียน		✓ (0.00)

จากตารางที่ 4.10 แสดงสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน จากสมมติฐาน 3 ข้อ พบว่า

สมมติฐานข้อที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยาไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 3 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยาไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

4.3.4 ผลการวิเคราะห์ข้อแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา

ตารางที่ 4.11 แสดงข้อความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา

ข้อความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	ระดับความถี่ f = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
1. การบริหารงานทั้งในด้านบุคลากรและการเรียนการสอนได้ดีมาก รวมถึงการจัดการสถานที่ สิ่งแวดล้อมได้เหมาะสม	5
2. การจัดการเรียนการสอนของครูทำได้ดีมาก	4
3. ครูดูแล เอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี	3
4. ครูผู้สอนในแต่ละห้องควรมีห้องละ 2 คน เพื่อช่วยกันดูแลนักเรียนในชั้นเรียน	1
5. อยากให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ในบางกิจกรรมมากยิ่งขึ้น	1
6. ควรเสริมทักษะการลงมือทำกิจกรรมมากกว่าการเรียน	1
7. อยากให้ครูเน้นภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนที่อ่อนภาษาอังกฤษ	1
8. อยากให้ครูดูแลพฤติกรรม กิริยามารยาท ท่าทาง คำพูดของนักเรียนอย่างใกล้ชิด	1
9. อยากให้โรงเรียนส่งเสริมวิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การมีอุปกรณ์เทคโนโลยีครบถ้วน เพื่อให้เกิดศักยภาพในการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ทำให้ง่ายต่อการเรียนและดึงดูดจุดสนใจให้กับผู้เรียนในการเรียนการสอนที่หลากหลาย	1

จากตารางที่ 4.4 ข้อความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา พบว่า การบริหารงานทั้งในด้านบุคลากรและการเรียนการสอนได้ดีมาก รวมถึงการจัดการสถานที่ สิ่งแวดล้อมได้เหมาะสม (f = 5) รองลงมา การจัดการเรียนการสอนของครูทำได้ดีมาก (f = 4) รองลงมา ครูดูแล เอาใจใส่นักเรียนเป็นอย่างดี (f = 3) และครูผู้สอนในแต่ละห้องควรมีห้องละ 2 คน เพื่อช่วยกันดูแลนักเรียนในชั้นเรียน, อยากให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ในบางกิจกรรมมากยิ่งขึ้น, ควรเสริมทักษะการลงมือ

ทำกิจกรรมมากกว่าการเรียน, อยากให้ครูเน้นภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนที่อ่อนภาษาอังกฤษ, อยากให้ครูดูแลพฤติกรรม กิริยามารยาท ท่าทาง คำพูดของนักเรียนอย่างใกล้ชิด และอยากให้โรงเรียนส่งเสริมวิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การมีอุปกรณ์เทคโนโลยีครบถ้วน เพื่อให้เกิดศักยภาพในการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ทำให้ง่ายต่อการเรียนและดึงดูดจุดสนใจให้กับผู้เรียนในการเรียนการสอนที่หลากหลาย ($f = 1$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ใช้บริการโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา ปีการศึกษา 2566 และผู้ใช้บริการ กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 607-610) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 234 คน ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามขนาดประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales) ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended) ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา และเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา ของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ใช้บริการโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน รองลงมา คือ ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านผู้บริหาร ตามลำดับโดยมีรายละเอียดของผลการศึกษาในแต่ละเป็นด้าน ดังนี้

ปัจจัยด้านครูสอน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ครูตั้งใจสอน ให้คำแนะนำ ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ครูมีบุคลิกภาพที่ดี การแต่งกายถูกระเบียบ และการพูดจาดี และวางตัวเหมาะสม ครูมีจิตใจที่โอบอ้อมอารี แก่ผู้เรียน ครูเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ครูจัดการเรียนการสอน โดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด ครูจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ประเมินและแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ครูใช้เทคนิคในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย ครูส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด อินเทอร์เน็ตหรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ ตามลำดับ

ปัจจัยด้านผู้เรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตดี ผู้เรียนมีวินัย ซื่อสัตย์ อดทน เสียสละ และรับผิดชอบ ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย และปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ควบคุม และแสดงออกทางอารมณ์ได้ ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดี ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร ภาษาไทยและภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น ตามลำดับ

ปัจจัยด้านผู้บริหารโดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมุติฐานการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอยู่เสมอ และการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านการศึกษาของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน การมีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา การมีความพึงพอใจต่อคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียน โรงเรียนการประชาสัมพันธ์/ข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน โรงเรียนจัดการเรียนการสอนตรงกับความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครอง โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านวิชาการ ด้านดนตรีและกีฬา และการมีส่วนร่วมสนับสนุนผู้เรียนในการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนที่สามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชัยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยาของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ใช้บริการโรงเรียนชัยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยา จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา ได้ผลดังนี้

2.1 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทย จังหวัดพะเยา ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้

2.2 ผู้ตอบแบบสอบถามที่มีอายุต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทย จังหวัดพะเยาแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทย จังหวัดพะเยา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ

ปัจจัยด้านครูผู้สอน พบว่า ครูตั้งใจสอนให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรม ครูมีบุคลิกภาพที่ดีแต่งกายดูกระเปียบ และการพูดจาดี และวางตัวเหมาะสม ครูมีจิตใจที่โอปอ้อมอารีแก่ผู้เรียน ครูเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (นวรธรณ พวงลำไย, 2562: 1) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของครู วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา ผลการศึกษา พบว่า การบริหารงานวิชาการของครู วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา โดยภาพรวมมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การบริหารงานวิชาการทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวัดผลและประเมินผล ด้านแผนกวิชา ด้านพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านวิทยบริการและห้องสมุด และด้านอาชีพศึกษากับระบบทวิภาคี ตามลำดับ ข้อเสนอแนะคือ จัดการประชุมแผนกวิชาอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง กำหนดการส่งแผนการจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนขึ้น ครูเปิดโอกาสให้นักเรียน นักศึกษา ได้มีส่วนร่วมการประเมินในรายวิชาของตนเอง จัดหาบุคลากรผู้มีความรู้เรื่องการวัดผลและประเมินผลตามสมรรถนะและทักษะวิชาชีพของนักเรียน นักศึกษา ห้องสมุดจัดหนังสืออ่านประกอบวิชาชีพเกษตรมากยิ่งขึ้น ครูผลิตสื่อการสอนที่ทันสมัย จัดขให้มีบุคลากรผู้มีความรู้เฉพาะด้านสื่อการสอนทางวิชาชีพเกษตร และเปิดการเรียนการสอนทวิภาคีร่วมกับสถานประกอบการ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (สุภารัตน์ บาลนาคม, 2564: 6) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า 1. ปัจจัยทางการบริหาร และประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานพัสดุ และเจ้าหน้าที่งานพัสดุ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2. ปัจจัยทางการบริหาร และประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานพัสดุ และเจ้าหน้าที่งานพัสดุ โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3. ปัจจัยทางการบริหารในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนหัวหน้างานพัสดุ และเจ้าหน้าที่งานพัสดุ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันโดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน 4. ปัจจัยทางการบริหาร และประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานพัสดุ และเจ้าหน้าที่งานพัสดุที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพัสดุแตกต่างกัน โดยรวม ไม่แตกต่างกัน 5. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหาร และประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียน สัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 6. ปัจจัยทางการบริหารในโรงเรียน ด้านการบริหารองค์กร ด้านงบประมาณ ด้านการกำหนดความต้องการ และด้านการวางแผน มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ โดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีอำนาจการพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุ ร้อยละ 61.60 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ ± 29240 7. ปัจจัยทางการบริหาร ที่ควรได้รับการพัฒนา มีจำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการวางแผน โรงเรียนควรจัดทำแผนการจัดหาพัสดุและแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ 2) ปัจจัยด้านงบประมาณ โรงเรียนควรจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ตามผลผลิตหรือโครงการที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติราชการประจำปี 3) ปัจจัยด้านการกำหนดความต้องการ ต้องมีการสำรวจความต้องการใช้พัสดุจากผู้ใช้งานจริง และดำเนินการจัดหาพัสดุให้มีอยู่อย่างเพียงพอต่อความต้องการ และ 4) ปัจจัยด้านการบริหารองค์กรควรมีการประชุมจัดตั้งงบประมาณในแต่ละโครงการของงาน 4 ฝ่ายร่วมกันเพื่อดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้เหมาะสมในแต่ละงาน

ปัจจัยด้านผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตดี ผู้เรียนมีวินัย ซื่อสัตย์ อดทน เสียสละ และรับผิดชอบ ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย และปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ควบคุม และแสดงออกทางอารมณ์ได้ ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เอื้ออังกูร ชำนาญ, 2564: 56) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพื้นที่สูงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพื้นที่สูง พบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน สำหรับแนวทางในการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์มีทั้งหมด 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ควรจัดการเรียนการสอนแบบต่อเนื่องกันจนเสร็จสิ้นกระบวนการในรายวิชา และส่งเสริมกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ควรมีการรวบรวมผลการประเมินที่

หลากหลายให้สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรแกนกลางส่งเสริมให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับผู้เรียน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ควรมีการนิเทศ ติดตาม การผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมและพัฒนาระบบอินเทอร์เน็ตให้ครอบคลุมภายในโรงเรียนเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ทันสมัย และด้านการนิเทศการศึกษา ควรมีการกำหนดการนิเทศในสถานศึกษาอย่างชัดเจนอย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง จัดนิเทศการการแลกเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และสถานศึกษาอื่นอย่างเป็นกัลยาณมิตร

ปัจจัยด้านผู้บริหาร พบว่า โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอยู่เสมอ และมีส่วนในการสนับสนุนด้านการศึกษาของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ และมีส่วนในการให้คำปรึกษา เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา มีความพึงพอใจต่อคุณภาพผู้เรียน ทำให้โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วรพล เจริญวัย, 2561: 32) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่า 1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2. ระดับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3. ปัจจัยทำนายที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ มีค่าอยู่ระหว่าง 0.55 ถึง 0.73 โดยปัจจัยด้านผู้บริหาร ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้เรียน มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4. สมการถดถอยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ ปัจจัยด้านพฤติกรรมด้านการเรียน (X_8) ด้านความเป็นผู้นำทางวิชาการ (X_1) ด้านเจตคติต่อการเรียน (X_9) ด้านพฤติกรรมการบริหารด้านการเป็นผู้นำ (X_2) โดยมอำนาจในการพยากรณ์ร้อยละ 63.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้สมการถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ (อิริวัฒน์ พันธุ์รัตน์, 2562: 89) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้าน

ครูผู้สอน ปัจจัยด้านผู้ปกครองและชุมชน ปัจจัยด้านผู้บริหาร ด้านงบประมาณ และปัจจัยด้านสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณสะสมเท่ากับ 0.75 สามารถพยากรณ์การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้ร้อยละ 57

ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนชัยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยาที่มีเพศ และระดับการศึกษาต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นต่อ ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และอายุต่างกัน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงยอมรับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ปริญา ใจดี, 2564: 140) ได้ทำศึกษาวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของครูและผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกระบี่ พบว่า 1) ประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของครูและผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีทัศนะต่องานบริหารวิชาการในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน 2) ครูและผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามที่มีเพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ปัญหาและข้อเสนอแนะ ในการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของครูและผู้บริหารในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม พบว่า การจัดการเรียนการสอนควรเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งหลักสูตรที่นำไปใช้ในการเรียนการสอน และสอนให้ตรงกับบริบทของนักเรียนในท้องถิ่น ทั้งทางด้านทักษะชีวิต การวิเคราะห์ คิด พุด ฟัง อ่าน เขียน และด้านศาสนาให้ดีขึ้นต่อไป

5.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษาในครั้งนี้

1. นำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปปรับปรุงในส่วนของปัจจัยที่ยังไม่ตอบสนองต่อผู้เรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานได้เป็นอย่างดี
2. ควรเสริมทักษะการลงมือทำกิจกรรมมากกว่าการเรียนรู้ และเน้นภาษาอังกฤษให้กับนักเรียนที่อ่อนภาษาอังกฤษ
3. อยากให้โรงเรียนส่งเสริมวิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การมีอุปกรณ์เทคโนโลยีครบถ้วน เพื่อให้เกิดศักยภาพในการเรียนการสอนของครูและผู้เรียน ทำให้ง่ายต่อการเรียนและดึงดูดจุดสนใจให้กับผู้เรียนในการเรียนการสอนที่หลากหลาย

5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดพะเยาทุกแห่ง
2. ควรดำเนินการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยาในทุก ๆ 3-5 ปี ต่อครั้ง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กิตติมา ปรีดีลก. (2559). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษรพิพัฒน์.
- ไกรวัลย์ รัตน์ะ. (2557). บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- ขวัญข้าว ชุ่มเกษรกุลกิจ. (2560). แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- เชชมสร โข่งศรี. (2557). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- จรรณี แก้วเอี่ยม. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา : ชานเมืองการพิมพ์.
- จันทราณี สงวนนาม. (2545). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถาน. กรุงเทพฯ: บัค พอยท์.
- จิตติมา อัครธิตพิงศ์. (2561). แนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารวิทยาการจัดการปริทัศน์. 20(1). 1478.
- แจ่มใส กรมรินทร์. (2556). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2546). การบริหารงานวิชาการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ปัตตานี: สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ณัฐธณิกานต์ ทองโคตร. (2564). แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5. วารสารวิจัยและพัฒนการศึกษา, 10 (37), 113-123.
- ทริศม์ชญา พิพัฒน์เพ็ญ และคณะ. (2557). รายงานวิจัยเรื่องการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติราชการของเทศบาลนครสงขลา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

- ธนวรรณ ทองคำสุก. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการบริหารงาน
 พัสตของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา
 เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ธริศร เทียบปาน. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน
 โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้. วิทยานิพนธ์ศึกษา
 ศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- นงนภัส ปานสมุทร. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 2. การศึกษาค้นคว้าอิสระ
 ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- นลพรรณ บุญฤทธิ์. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การ
 บริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
 จัดการสาธารณะ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นววรรณ พวงลำไย. (2562) การบริหารงานวิชาการของครู วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา.
 การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบัน
 วิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก, พะเยา.
- นิตยา แสนสุข. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขต
 พื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 26. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
 บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- นิลวรรณ วัฒนา. (2556). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี. สารนิพนธ์การศึกษา
 มหบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- นุชรี เนียมรัตน์. (2562). การบริหารงานวิชาการของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนสังกัด
 เทศบาลนครหาดใหญ่. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, สงขลา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- เบญจวรรณ เสรีวัลลภ. (2560). รูปแบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัด
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ ปร.ด.,
 มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.

- ภาณีย์ ดอกดวง. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา แก่งโนนกาวเร็น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2554). หลักการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ปริญญา ใจดี. (2564) ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการตามทัศนะของครูและผู้บริหารในโรงเรียนเอกชน สอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกระบี่. บทความวิจัย วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ปีที่ 7 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2564)
- ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์. (2547). การศึกษาพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ: โอเอส พรินต์ติ้งเฮาส์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2563). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปัทมาพร ท่อชู. (2559). การพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน. สาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- พรหมมน พินทุสมิต. (2560). การปฏิบัติงานด้านการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พัชรินทร์ สมมุติ. (2550). การดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาคุรุศิริ อำเภอมะแม่ม จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ภาณุมาศ เฉลยนาค. (2556). การนำเสนอกลยุทธ์การระดมทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2. EAU Heritage Journal Social Science and Humanities, 4(3), 1-10.
- มณีวรรณ แหวนหล่อ. (2561). สภาพการบริหารงานวิชาการของครูในระดับประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรังสิต.
- มุกดา อนุกานนท์. (2554). การศึกษาพฤติกรรมตามหลักพรหมวิหารธรรม ๔ ของ ผู้บริหารสถานศึกษา ตามการรับรู้ของครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17. งานนิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ยุทธนา เกื้อกุล. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์. ดุษฎีนิพนธ์ปร.ด., มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.

- รังสรรค์ อินทร์จันทร์. (2552). **ปัจจัยที่มีผลต่อความก้าวหน้าการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ในจังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ราตรี สอนดี (2559). **ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2553). **การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. (พิมพ์ครั้งที่ 4). สงขลา : นำศิลป์โฆษณา.
- ลักษณะประภา สุวรรณสมบัติ. (2565). **การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพสถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วรพล เจริญวัย. (2561). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิราณี มะแอ. (2554). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศสวนกุหลาบวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สมปอง กวางทอง. (2559). **ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของนักวิชาการพัสดุและแนวทางการพัฒนาการจัดการงานพัสดุตามความคิดเห็นของบุคลากร**. คณะวิทยาศาสตร์ศรีราชา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์วิทยาเขตศรีราชา. ปริญญา บธ.ม. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมยงค์ แก้วสุพรรณ. (2552). **รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผลเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนาภูมิภาค. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- สัมมา รณิธย์. (2560). **หลักทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- สารินทร์ เอี่ยมครอง. (2561). **แนวทางการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดชัยนาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์

- สุกัญญา นิมพันธ์. (2559). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.**
- สุชาดา ถาวรชาติ. (2559). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษานครสวรรค์เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์**
- สุภารัตน์ บาลนาคม. (2564). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานพัสดุในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.**
- โสภณา เศวตคชกุล. (2562) **กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนสองภาษา หลักสูตรไทย-อังกฤษ สังกัดกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. กรุงเทพฯ.**
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2554). **งานบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ในเอกสารประกอบการอบรมคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด หน้า 162 - 165. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.**
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.**
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค**
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2563). **การพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.**
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). **แนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานปฏิรูปการศึกษา.**
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.**
- อภิวัดน์ พันธุ์รัตน์. (2562). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.**
- อัครเดช ไม้จันทร์. (2560). **ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานอุตสาหกรรม ติดตั้งเครื่องจักรสายการผลิตในจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.**

- อุทสัน วีระศักดิ์การุณย์. (2556). **ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความต้องการในการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ กองบังคับการอารักขาและควบคุมฝูงชน**. ภาคนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารงานตำรวจและกระบวนการยุติธรรม, มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี.
- เอื้ออังกูร ชำนาญ. (2564). **แนวทางการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพื้นที่สูง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3**. วารสารมหาจุฬานาครทรรศน์, 8(8), 90-104.
- Gulick, L. and Urwick, J. (1973). **Papers on the Science of Administration**. New York: Institute of Public Administration.
- Harrington, H. James and James S. Harrington. (1996). **High Performance Benchmarking-20 Steps to Success**. New York : McGraw-Hill.
- John D. Millet, 1954. **Management in the Public Service**. New York: McGraw Hill Book Company.
- Koontz, H. & C. O'Denell. (1982). **Principle of Management: An Analysis of Management Function**. 5th ed. New York: McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). **Determining sample size for research activities**. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607–610.
- Mott, P. E. (1972). **The characteristics of effective organizations**. Harper & Row.
- Ryan, T.A. and Smith, P.C. 1954. **Principle of Industrial Psychology**. New York: The Mcnalla Press Company.
- Simon, Herbert A. 1960. **Administrative Behavior**. New York: The McMillen Company.
- Yamane, T. (1973). **Statistics: An introductory analysis**. (3rd ed.). Harper & Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา
จังหวัดพะเยา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา โดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีอิสระในการตอบตามความเป็นจริง โดยเติมเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ที่ตรงกับความต้องการของท่านในแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถูกเก็บเป็นความลับและนำผลลัพธ์ที่ได้ไปใช้ประกอบของวิจัยและการค้นคว้าอิสระ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณที่ท่านให้ความร่วมมือด้วยดีในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างสูง

ผู้วิจัย

นพกร คำมา

นักศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา คณะวิทยาการจัดการ

สถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง		
2. อายุ	☐ ต่ำกว่า 30 ปี	☐ 31-40 ปี	☐ 41-50 ปี	☐ 51 ปีขึ้นไป
3. วุฒิการศึกษา	☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี	☐ ปริญญาตรี	☐ ปริญญาโท	☐ ปริญญาเอก
4. อาชีพ	☐ ครูและบุคลากรทางการศึกษา	☐ พนักงานภาครัฐ		
	☐ พนักงานภาคเอกชน	☐ ธุรกิจส่วนตัว		
	☐ ค้าขาย	☐ เกษตรกร		
	☐ อื่น ๆ ระบุ.....			

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยา

คำชี้แจง แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยา มีโครงสร้างคำถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ มีดังนี้

- 5 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการมากที่สุด
- 4 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการมาก
- 3 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการปานกลาง
- 2 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการน้อย
- 1 หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการน้อยที่สุด

ข้อ	ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา จังหวัดพะเยา	ระดับการความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ปัจจัยด้านผู้บริหาร						
1	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียน					
2	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถด้านวิชาการด้านดนตรีและกีฬา					
3	โรงเรียนจัดการเรียนการสอนตรงกับความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครอง					
4	โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนอยู่เสมอ					
5	โรงเรียนการประชาสัมพันธ์/ข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียน					
6	ท่านมีส่วนในการสนับสนุนด้านการศึกษาของผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพ					
7	ท่านมีส่วนในการให้คำปรึกษา เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน					
8	ท่านมีส่วนสนับสนุนผู้เรียนในการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนที่สามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้					
9	ท่านมีความพึงพอใจในสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา					
10	ท่านมีความพึงพอใจต่อคุณภาพผู้เรียน					
ปัจจัยด้านครูผู้สอน						
11	ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด					
12	ครูจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้ประเมินและแก้ไขข้อบกพร่องของตนเอง และสามารถนำความรู้ไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน					
13	ครูใช้เทคนิคในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย					
14	ครูจัดการเรียนการสอน โดยสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรม					
15	ครูส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด อินเทอร์เน็ตหรือแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ					
16	ครูตั้งใจสอน ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกแก่นักเรียนในการทำกิจกรรม					
17	ครูมีจิตใจที่โอบอ้อมอารีแก่ผู้เรียน					
18	ครูเอาใจใส่ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด					
19	ครูมีบุคลิกภาพที่ดี การแต่งกายถูกระเบียบ และการพูดจาดี และวางตัวเหมาะสม					
ปัจจัยด้านผู้เรียน						
20	ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตดี					
21	ผู้เรียนมีวินัย ซื่อสัตย์ อดทน เสียสละ และรับผิดชอบ					

ข้อ	ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ จังหวัดพะเยา	ระดับการความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
22	ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ควบคุม และแสดงออกทางอารมณ์ได้					
23	ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร ภาษาไทย และภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ของแต่ละระดับชั้น					
24	ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ					
25	ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดี					
26	ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดี					
27	ผู้เรียนมีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย และปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
28	ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข					

ข้อเสนอแนะ

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยฯต่อไป

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ในความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ภาคผนวก ค
การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			รวม $\sum R$	IOC $IOC = \frac{\sum R}{N}$	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
26	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
27	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
28	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ประวัติผู้วิจัย

1. ชื่อ - นามสกุล

- 1.1 นายนพกร คำมา
- 1.2 Mr. Noppakorn Khamma

2. ตำแหน่งหน้าที่การงาน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนไชยพันธ์พงษ์พิทยา

3. ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้

บ้านเลขที่ 166 หมู่ที่ 6 ตำบลบ้านถ้ำ อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา รหัสไปรษณีย์ 56120
โทรศัพท์มือถือ 06-4268-2635 E-Mail: Noppakorn.khamma@gmail.com

5. วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2552	ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาศิลปะการแสดง เอกวิชานาฏศิลป์และการละคร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. 2557	ปริญญาโท ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.) สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2560	ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู วิทยาลัยเชียงราย จังหวัดเชียงราย